

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 31



Seka baterijos šaudymą

Politikos apžvalga

AR VERSALĖS SUTARTIS DAR GALIOJA?

Dėl anglų užsienių reikalų ministerio Hoare kalbos, kurioj jis paminėjo Versalės sutarties nuostatų pakeitimą, Sovietų Rusijos spauda nurodo, kad jau neliko ko keisti. Nors Versalės sutartis oficialiai dar galioja, bet faktiškai ji jau panaikinta. Reparacijos sunaikintos, Reino okupacija atšaukta, Saro sritis gražinta vokiečiams, Vokietijos suvaržymai ginklavimosi srityje sunaikinti pačių vokiečių. Pasiliko tik teritoriniai nuostatai, tačiau jų keisti juk ir patys anglai nenori, nes jie yra Austrijos nepriklausomybės šalininkai. Tai ką jie nori keisti. Kitų valstybių spauda pritaria šiems teisingiems sovietų spaudos išvedžiojimams ir nurodo, kad tai buvo pareiškimas, be jokio turinio, ir pasakytas tik norint pataikauti Versalės sutarties keitimo šalininkams, su kuriais anglai dabar draugaujami.

PRANCŪZŲ SPAUDA APIE LIETUVĄ

Prancūzų politikos laikraštis „La Republique“ šiomis dienomis paskelbė du straipsnius apie Lietuvą. Pirmame aprašomas Lietuvos biudžetas. Antrame straipsnyje aptariamas Klaipėdos reikalas. Laikraštis nurodo, kad Klaipėdos reikalą turi susirūpinti ne tik lietuviai, bet ir estai bei latviai, nes kiekvienas svyravimas Klaipėdoje gali turėti liūdnų pasekmių ir estams bei latviams. Mat, jeigu vokiečiams pavyks pažengti bent vieną žingsnį Pabaltijy, tai jie veržtųsi toliau, nes jų apetitai nepasotinami.

LENKŲ ČEKOSLOVAKŲ SANTYKIAI ĮTEMPTI

Nors lenkai ir čekoslovakai yra artimi kaimynai, tačiau kiekviena tų valstybių priklauso kitai valstybių grupei. Lenkai dabar bendradarbiauja su vokiečiais, o čekoslovakai su prancūzais, kitomis Mažosios Santarvės valstybėmis ir iš dalies Baltijos valstybėmis. Be to, jie turi dar teritorinį ginčą. Mat, po karo Čekoslovakijai buvo priskirta Tešino sritis, o lenkai šią sritį savinasi. Tešino lenkai šiomis dienomis paskelbė atsisaukimą, kuriame pareiškta, kad Tešiną yra lenkų žemė ir ji be reikalo atiduota čekų verguvei. Čekų spauda rašo, kad tai yra lenkų provokacija Čekoslovakijos atžvilgiu.

VOKIETIJOS VIDAUS SUNKUMAI

Spauda rašo, kad paskiausiai pasvyravo vokiečių vyriausybės pamatai. Žmonės pradeda suprasti, kad Hitlerio pažadai buvo tušti, krašte viešpatuoja skurdas, užsienių politikoj irgi nelabai sekasi. Pačių nacių eilėse irgi vyrauja nepasitenkinimas ir nusivylimas. Nacionalsocializmo vadai stengiasi išgelbėti būseną. Jie patys lankosi įvairiose valstybės vietose, nuramina ir vėl žada. Be to, leidžiama dabar minioms išdykauti žydų ir tikinčiųjų krikščionių sąskaiton, kad tuo nukreiptų jų dėmesį į kitą pusę.

SOVIETAI IRGI GINKLUOJASI

Sovietų Rusija paskiausiai vėl pradėjo ginkluotis jūroje. Sovietai dabar statosi 60 nardomųjų laivų ir kreiserių bei naikintuvų. Anglų spauda apskaičiuoja, kad sovietai greit turės nemažiau nardomųjų laivų negu anglai. Europos spauda rašo, kad tai yra reakcija į anglų leidimą vokiečiams apsiginkluoti jūroje. Sovietų laivyno sustiprinimas Baltijos valstybėse nekelia jokių rūpesčių, nes Baltijos valstybės turi su sovietais nepuolimo paktus ir jokio pavojaus iš jų pusės neįjaučia.

NAUJA ZENITINĖ PATRANKA

Užsienio spaudos pranešimu prancūzų Hotchkisz'o firma sukonstruavo naują 37 mm automatinę patranką lėktuvams šaudyti. Per 1 min. ji paleidžia 110 šovinių. Sveria 1700 kg. Granata sveria 0,625 kg. Pradinis greitis 875 m. per sek. Vartojant dūminius šovinius, trajektorija matoma per 3.500 m.



VOKIEČIŲ LĒKTUVAI VENGRIJAI

Vokiečių aviacijos ministeris gen. Goeringas, kuris neseniai lankėsi Budapešte, tarėsi dėl vokiečių lėktuvų pristatymo Vengrijai. Ties Budapeštu pradėta naujo aviacijos aerodromo statyba.

JŪRINIŲ LAIVŲ STATYKLA GDYNĖJE

Lenkijos uoste, Gdynėje, greitu tempu statoma jūrų karo laivų statykla. Visi žemės darbai jau užbaigti. Iki šiol statybai išleista arti 5.000.000 zlotų. 1935—36 metų biudžete numatyta dar 3.000.000 zl. statybai. Statykloje gali būti statomi karo laivai iki 1500 t talpos. Statyklos plotas užima 46 ha. Vienas pastatas 100 m ilgumo ir 60 m aukštumo. Statyba bus galutinai baigta 1936 metais.

ANGLŲ INSTRUKTORIUS SUOMIJOJ

„Krasnaja Zvezda“ praneša, kad Anglijos jūrų laivyno kapitonas Normanas Mooras pasiūstas į Suomiją, kaip jūrų specialistas ir tarėjas. Kapitonas Mooras bus prikomandiruotas prie Suomijos karo laivyno.

ITALIJA RĒNGIASI KARUI

Užsienio spaudos žiniomis Italijos ginklo pajėgos reorganizuojamos. Pėstininkai gauna moderniškus artimųjų kautynių ginklus ir greituosius tankus. Kavalerijos eskadronų dalis paverčiamos šarvuotųjų rinktinėmis. Fabrikai gamina tankus, kurie gali važiuoti iki 50 km per valandą. Oro laivyno statybos planą, kurį buvo numatoma įvykdyti per 5 metus, italų kariuomenės vadovybė tikisi įgyvendinti per pirmuosius 3-jus metus. Dar šiemet bus pastatyti nauji lėktuvai-bombonešiai, galį skristi 440 km per valandą ir pasikelti iki 10.000 m. Nauji bombonešiai bus greitesni už dabartinius italų naikintuvus (greitis iki 400 km per valandą). 1934 m. vasarą buvo padaryta bandomoji oro divizijos mobilizacija. Divizija buvo sumobilizuota per 6 val. Pastatyti ir dar statomi gausingi degalo sandėliai. Tai vis požeminės cisternos; prieš aviaciją tokiems sandėliams nėra baisi.

NAUJAS BOMBONEŠIS

Amerikos Jungtinių Valstybių spaudos pranešimu Amerikos karo ministerijos ekspertai išbūdė naują milžinišką bombonešį. Jame yra 4 varikliai. Jo didžiausias greitumas — 400 km per val., o eksploatacinis greitumas 3000 m aukštyje — 350 km per val. Bombonešyje degamosios medžiagos paimama 10 val. Sveria apie 15 t. Smulkesnių žinių apie jį tuo tarpu neskelbiama.

VOKIEČIŲ KAVALERIJA

Rusų spaudos pranešimu vokiečiai yra pakeitę savo pažiūras dėl kavalerijos. Jai būsimajame kare teksią suvaidinti svarbų vaidmenį. Be buvusiujų 3 kavalerijos divizijų, 1934 m. suformuotos dar 2 divizijos. Taigi dabar yra 5 kavalerijos divizijos po 6 pulkus — iš viso 30 pulkų. Kavalerijos divizijoje yra 6 raitininkų pulkai, raitosios artilerijos pulkas (6 patrankos ir 3 zenitinės baterijos, motorizuotos artilerijos pulkas, dviratininkų batalionas (3 šaulių ir 1 kulkosvaidžių kuopos), motorizuotas žvalgybos dalinys, motorizuotas pėstininkų batalionas, prieštankinės apsaugos kuopa (kuopoje šešios 27 mm patrankelės), aviacijos eskadrilė ir motociklų būrys. Visos divizijos užpakalinės įstaigos motorizuotos. Manevruose prie kavalerijos priskiriami ir tankai.

Kavalerijos pulke yra štabas, 4 kardų eskadronai, 1 kulkosvaidžių eskadronas (12 sunk. kulk.), lengv. minosvaidžių būrys ir prieštankinių patrankų būrys (dvi 37 mm patrankelės).

Karo metu vokiečiai gali turėti 10 kavalerijos divizijų.

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius mjr. Balčiūnas

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Meskim kortavę

Gyvenime yra daug dalykų be kurių lengvai galima apseiti ir kurie ne tik nereikalingi, bet atvirksčiai, žalingi. Tokie dalykai arba reiškiniai yra blogieji įpročiai, į kuriuos žmogus gyvendamas įpranta ir kurių atsikratyti paskui labai sunku. Prie tokių reiškinų prilygsta: girtavimas, kortavimas ir t. t.

Apie girtavimą, rūkymą, keikimąsi ir panašius negražius ir negarbingus įpročius „Karyje“ jau buvo daug kartų rašyta, tad apie juos šį kartą nieko ir neminėsiu. Čia noriu tik šiek tiek sustoti prie kortavimo, kuris paskiausiai vis daugiau ir daugiau randa sau aukų ir mūs karių tarpe.

Kiekvienam aišku, kad šalia kitų blogų įpratimų, kortavimas užima žymią vietą. Tai viena didžiųjų blogybių, kuri labai dažnai suardo žmogaus gyvenimą, pastumia į nusikaltimą, pasodina į kalėjimą ir t. t.

Kortos — labai viliojantis dalykas. Užtenka tik išmokti jomis lošti, užtenka porą trejetą vakarų prasėdėti prie kortų stalo, ir nepajunti žmogus, kaip įpranti, pasidarai lošiku ir... jau pamatęs kortas, anot tos pasakos, „ryji seilę“. O įpratus atprasti jau kiek sunkiau. Čia jau reikia stipresnės valios „stipresnių nervų“.

Kortuojant negana, kad galima pralošti visus pinigus, įlįsti į skolas, bet ir sugadinti sau sveikatą, suardyti nervus.

Niekas nepasakys, kad kortavimas geras dalykas, nepasakys to ir mėgėjai.

Taigi, jei kortavimas yra blogas dalykas visuomeniniame gyvenime, tai daug blogesnis jis kariuomenėje, karių tarpe.

Mes, kariai, tarnaudami kariuomenėje esame atpratę nuo daugelio blogų įpratimų, taip pat esame įgiję daugelį gerų, tad neleiskime tuos geruosius įpročius nustelbti tokiam kortavimui ir t. t.

Kortavimas kariuomenėje draudžiamas. Bet labai dažnai to draudimo nepaisoma. Lošiama slapta, pasislėpus nuo viršininkų akių. Čia jau dvigubas nusikaltimas.

Jei kareiviai kortuoja slapta, tai liktiniai puskarininkiai ir kiti dalių tarnautojai, žinoma, ne visi, savo būstinėse bei ramovėse kortuoja visai viešai. Labai dažnai, užėjus į ramovę ar į kokio puskarininkio būstinę, tenka matyti lošiant „proferansą“, „dvidešimt vieną“ ar kitokius lošimus.

Vietoje atliekamą laiką sunaudoti produktingam poilsiui, knygų, laikraščių paskaitymui, daugelis prasėdi prie kortų stalo prirūkytame kambaryje. Labai dažnai susirinkę liktiniai ar šiaip tarnautojai, paraudonavusiomis akimis, virpančiais nuo įtempimo nervais, prasėdi prie kortų stalo ne valandą, dvi, bet ištiesą naktį.

Lengva suprasti, kaip po tokio įtempimo lošimo liktinis ar kitoks tarnautojas atlieka savo pareigas. Iš tokio žmogaus, kuris per naktį prasėdėjo prie kortų,

jokios naudos. Jis tik stengiasi kaip nors prastumti tą dieną, prasnausti, kad vakare galėtų kristi į lovą ir pailsėjęs vėl sėsti prie „žaliojo stalelio“.

Vadinas, mes kortuodami ne tik sau kenkiame, ardydami sveikatą, bet taip pat kenkiame ir visam kraštui, nes neatliekame savo pareigų taip, kaip iš mūsų reikalaujama ir kaip už jų atlikimą mums atlyginama.

O pagaliau, kortavimas kenkia ir mūsų savitarpimui sugyvenimui, ardo mūsų santykius, nes tik prie kortų galima kuo greičiausiai susipykti, iš draugo susilaukti priešo ir t. t. Be to, labai dažnai ir medžiagiškai tenka nukentėti.

Ir kam visa tai reikalinga! Kokia nauda? Jokios! O žalos, kaip minėjau, daug. Tad mes, kariai, ypatinai liktiniai, turime šį žalingą reiškinį iš savo tarpo visai išmesti. Neturime taip palaidai leisti mums taip reikalingą laiką, neturime gadinti savo nervų, nes mes nežinome, kada mums bus reikalingi plieniniai nervai kovos lauke.

Baigdamas negaliu nepriminti ir kito, taip pat smarkiai įsivyravusio ne tik liktinių, bet ir jų šeimų tarpe, tai lotto. Šis lošimas atsirado nelabai seniai. Bent karių tarpe jis nebuvo populiarus. Bet paskiausiai jis taip įėjo „į madą“, kad kartais, užėjus į puskarovę, nežinai ar pakliuvai į ramovę, ar į kokį lotto klubą.

Nors šis lošimas nėra toks žalingas, kaip kortos, bet jis visai nereikalingas. Tai betikslis laiko gaišinimas, betikslis nervų gadinimas, kada galima ir yra kas naudingesnio veikti. O dabar dideliame lotto ar kito lošimo mėgėjui nebeužtenka laiko jau net „Kari“, nekalbant apie kitus laikraščius, paskaityti.

Negražu net, kai matai ne tik vyrus, bet ir moteris žibančiomis akimis, paraudusiais dėl susijaudinimo veidais, žiūrint į skaičiais išmargintas korteles ir tik dėl kokio cento... Lyg, rodos, nebūtų naudingesnio darbo, nebūtų padoresnių pramogų.

Pagaliau, jei kas nuo to įpročio nebegalėtų atprasti, nebegalėtų susivaldyti, tai savo aistroms patenkinti galėtų rasti kokią kitą vietą, bet ne ramovę, kuri, man rodos, tarnauja švietimo, bet ne kortavimo reikalams.

Kur jau kur, bet ramovėse komerciniam kortavimui ir kitokiems lošimams vietos neturėtų būti. Jau ir dėlto, kad kartais įsikarščiavę lošikai pradeda bartis ir kolytis, kaip kokie vežikai. O reikia neužmiršti, kad tokie dalykai yra daugeliui nemalonūs. Be to, labai dažnai lošikai trukdo ir radio paklaudyti ir laikraštį paskaityti arba šachmatais sulošti.

Taigi, palikime ramoves tarnauti jų paskirtam tikslui. O dar geriau, meskim visus tuos azartinius lošimus, iš kurių nėra jokios naudos. Meskime, šalinkime visus bloguosius įpročius, o tai bus naudinga ir mums patiems, ir visam kraštui.

B. K.

Latvių karininkai mūsų poligone

Šiomis dienomis Gaižiūnų poligone lankėsi latvių artilerijos inspektorius gen. Dannebergs ir artilerijos inspekcijos kapitonas Kalacis.

Svečiai iš Rygos atskrido „Deruluft'o“ lėktuvu trečiadienį liepos 24 d. 11 val. Sustoję Lietuvos viešbutyje ir kiek pailsėję, vizitavo Latvijos ministerį p. Seją ir mūsų kariuomenės vadovybę: krašto apsaugos ministerį, kariuomenės vadą, kariuomenės štabo viršininką ir Kauno įgulos viršininką. Tą pat dieną 14 val. e. Kauno įgulos viršininko p. gen. št. plk.



Latvių gen. Dannebergs ir kpt. Kalacis Gaižiūnų poligone

Griganavičius karininkų ramovėje svečiams pagerbti surengė pusryčius, kuriuose, be svečių, dalyvavo dar gen. št. plk. ltn. Žilys, plk. Dočkus ir kiti. Pusryčių metu gen. št. plk. Griganavičius pasveikino svečius atsilankymo proga ir palinkėjo gauti geriausių išpūdžių mūsų poligone. Į gen. št. plk. Griganavičiaus kalbą atsakė gen. Dannebergs dėkodamas už linkėjimus ir už patirtą nuoširdų priėmimą.

Liepos 25 d. 7 val. svečiai, lydimi gen. št. kpt. Ivašausko, išvyko į poligoną, kur žiūrėjo artilerijos šaudymo. Tą dieną įvyko artilerijos grupės šaudymo kontrolė lėktuvui koreguojant. Artilerijos grupės (3 btr.) šaudymo kontrolė į 8 taikinius geromis išdavamis buvo atlikta per 30'. Artilerijos šaudymą baigus svečiai žiūrėjo orlikonų šaudymą. Čia buvo pademonstruotas šaudymas į judančius tankinius (dirbtines tanketes), šaudymas šviečiamaisiais sviediniais, orlikonų taiklumas, pramušamoji galia ir t. t.

Poligono pratimams pasibaigus, poligono viršininkas svečiams pagerbti poligono ramovėje Ruklos dvare suruošė pusryčius, kuriuose dalyvavo poligone stovyklaujantieji artilerijos pulkų vadai ir kiti aukštesnieji karininkai. Pusryčių metu pirmojo latvių artilerijos karininkų atsilankymo į mūsų poligoną proga svečius sveikino poligono viršininkas plk. Vitkauskas ir artilerijos inspektorius gen. št. plk. ltn. Žilys. Atsakydamas į sveikinimus gen. Dannebergs nurodė nuolatinio ir glaudesnio tarp broliškų tautų artilerijos karininkų bendradarbiavimo reikalą ir čia pat iškelė mintį, kad ir artilerijos karininkai, panašiai kaip dabar pėstininkų karininkai, atliktų stažą kaimyninių valstybių artilerijoje.

Po pusryčių svečiai apžiūrėjo poligono I ir II-ją stovyklas, susipažino su stovyklų sutvarkymu, vidaus gyvenimu bei pratimais.

Liepos 26 d. svečiams buvo parodytas art. grupės šaudymas manevrinio karo aplinkybėse, o paskui sunkiųjų kulkosvaidžių netiesus šaudymas. Vakare svečiai, lydimi kelių mūsų karininkų buvo nuvykę pasižiūrėti Birštono kurorto.

Liepos 27 d. 12 val. 30 min. svečiai vėl „Deruluft'o“ lėktuvu grįžo į Rygą. Svečius į aerodromą palydėjo gen. št. plk. ltn. Žilys ir gen. št. kpt. Ivašauskas.



Gen. Dannebergs Gaižiūnų poligone
— artilerijos grupės vado sekykloje

Artilerijos šaudymas dujiniais sviediniais

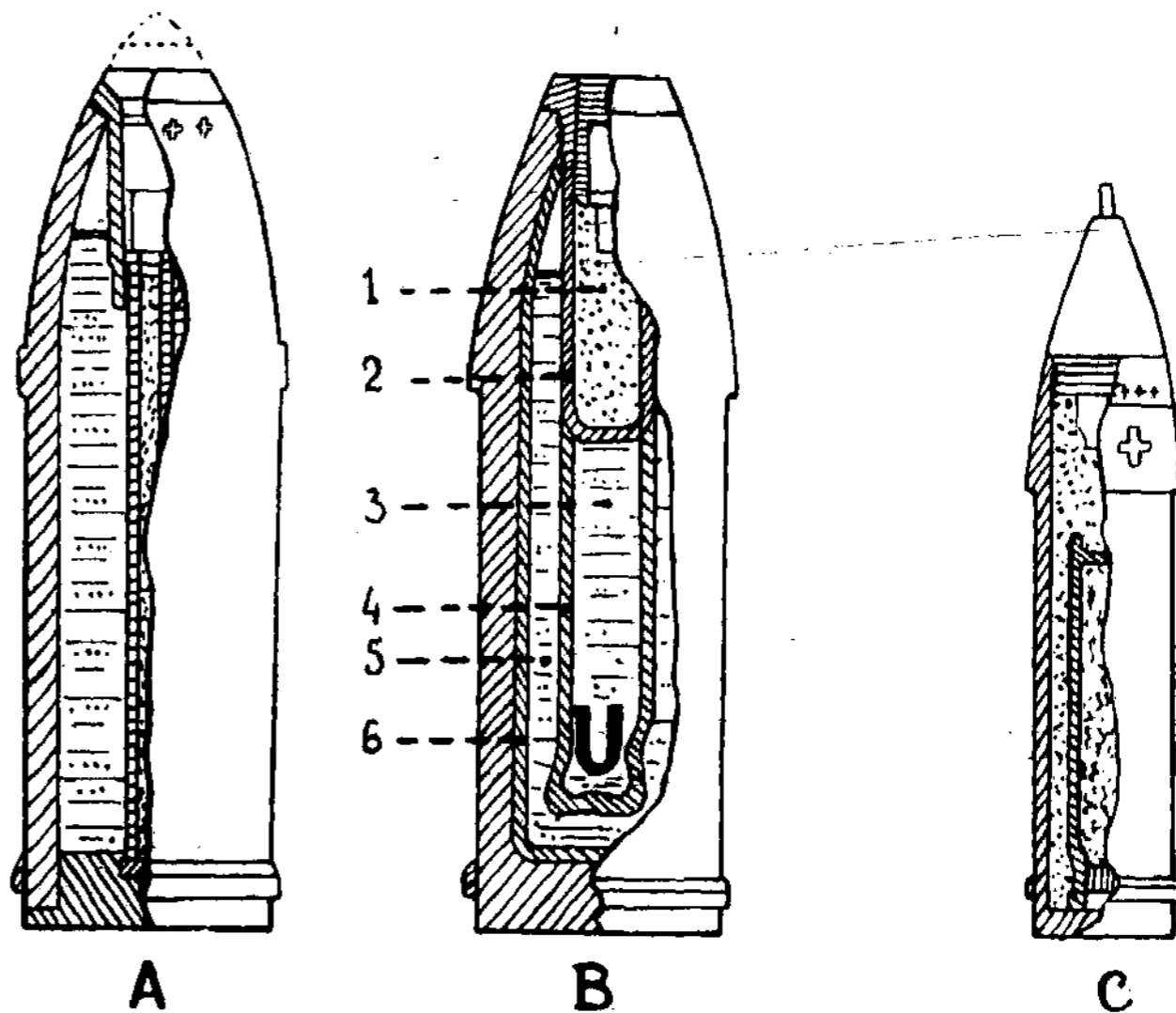
Nuodingųjų dujų, kaip cheminės karo priemonės, veikimas buvo plačiai išbandytas did. kare. Cheminio artilerijos šaudymo padaryti nuostoliai buvo kelis kartus didesni, negu visų kitų chemiško karo priemonių. Dujiniai sviediniai sudarė arti 50% visų turimų lauko artilerijos parkuose sviedinių. Reik manyti, kad ir ateity cheminis artilerijos šaudymas savo reikšmės nenustos.

Dujinių sviedinių įtaisymas. Iš paviršiaus dujiniai sviediniai niekuo nesiskiria nuo paprastųjų sviedinių. Į sviedinio kevalo vidų yra įpilta nuodingųjų dujų skysčio ir įdėtas vamzdelis su sprogstamuoju užtaisais. Jeigu skystis veikia metalą, tai kevalo vidus išklojamas stiklu, ir užtaiso vamzdelis emaliuojamas. Esti ir kitomis medžiagomis (kristalais) užtaisytų sviedinių. Dujiniams sviediniams vartojamas akimirkos veikimo degtuvas ir stiprus sprogdinamasis užtaisas, kad sviedinys sprogtų žemės paviršiuje ir skystį plačiau ištaškytų. Be to, į dujinius sviedinius pridedama ir dūmų skysčio. Dūmų skystis duoda tirštą dūmų debesį, kuris, būdamas dažnai sunkesnis už orą, padeda dujų debrisui nuslinkti į žemesnes vietas. Be to, palengvina sekimą. Dujiniai sviediniai užtaisomi įvairiomis cheminėmis medžiagomis (fosgenas, difosgenas, ciano vandenilis, chlorpikrinas, iperitas ir kt.) ir, šių medžiagų veikimo atžvilgiu, skirstomi į: a) akimirkos veikimo dujinius sviedinius, kurių skystis, sviediniui sprogu, greit garuoja ir smarkiai veikia, bet greit išgaruoja ir nustoja savo kenksmingumo, ir b) ilgo veikimo, kurių dujos veikia silpnai, bet ilgiau, — iki kelių ar keliolikos dienų. Šių pastarųjų yra dvejopų: vieni, kurių dujos tuojau pradeda veikti organizmą, ir kiti, kurių dujos veikia ne tuojau, bet praėjus kuriam laikui. Dujiniai sviediniai daugiausia yra mažo kalibro, nes didesnio kalibro sviedinio kevalas yra brangesnis, o šaudant cheminėmis medžiagomis, jis nueina niekais.

Dujinių sviedinių veikimas. Sviediniui sprogu, jo dujų skystis ištyška, garuoja ir veikia, žalodamas organizmą. Tik sprogtusio akimirkos veikimo 75—77 mm kalibro sviedinio dujų debesis būna 20 m³ ir veikia palankiose oro aplinkybėse ir lygioje vietoje 50 m² plote. 105 mm kal. tos pat rūšies sviedinys ir tose pačiose aplinkybėse veikia 100 km² plote. Akimirkos veikimo dujinių sviedinių dujų debesis greit išsisklaido ir plotas, į kurį buvo šaudoma, tuoj pasidaro nepavojingas ir jį galima, dujoms išsiskirsčius, tuoj užimti. Ilgo veikimo sviediniai, kurių dujos po sprogtimo tuojau ima veikti organizmą, aptaško plotą nuo 5 km² (75 mm kal. svied.) iki 10 (105 mm) ir iki 50 km² (155 mm). Šių sviedinių dujos paprastai neveikia mirštamai, bet ilgai (iki 15 dienų) ir todėl į šaudytą vietą galima įeiti tik praėjus tam tikram laikui. Iperitiniams sviediniui sprogu, ištiškęs skystis susigeria į žemę, lėtai garuoja; dujos veikia sausame ore per 8 dienas, o lietingame — 2—3 dienas. Į iperitiniams sviediniais šaudytas ir sunkiai vėdinamas vietas (miškas, apkasai) negalima eiti net iki mėnesio laiko. Šis sviedinys apnuodija 20 m², o didesnio kalibro — net 200 m². Dujos pradeda veikti organizmą po kelių valandų ar net kelių dienų.

Šaudymas dujiniais sviediniais. Dujiniais sviediniais šaudoma tiek puolamosiose tiek ginamosiose

kautynėse. Manevriniame kare artilerijos cheminis šaudymas yra apsunkinamas, bet poziciniame kare gana plačiai pritaikomas. Cheminiais sviediniais paprastai šaudoma į nedidelius plotus, nes didesniems plotams reikia daug sviedinių; todėl sunkiau pasiekti reikiamos dujų koncentracijos. Su lakiųjų medžiagų sviediniais (akimirkos veikimo) naikinamas priešas slėptuvėse, kryžkelėse, apskritai, nedideliuose plotuose. Ugnis paleidžiama iš daugelio pabūklų staigiai ir nelaukta, kad priešas nesuprastų pasinaudoti kaukėmis. Kai norima priešui ilgą laiką neleisti nusiimti kaukių ir jį varginti, šaudoma sviediniais su ilgai veikiančiomis medžiagomis ir ilgą laiką (kelias valandas). Dujiniai sviediniai sprogdami duoda savotišką, duslų balsą. Todėl, šaudant iperitiniams sviediniais, priešui suklaidinti, šaudoma ir sprogtamais



Dujiniai sviediniai. A ir B užtaisyti su dujų skysčiais, C — su sausais kristalais.

1. — sprog. užtaisas, 2. — skardos cilindras, 3. — dūmų skystis, 4. — stiklinė, 5. — dujų skystis, 6. — stiklas.

siais, kurie, labiau ištaškydami iperitą, jo veikimo plotą dar didina. Be to, pašaudžius dujiniais sviediniais, išlindusiam iš slėptuvių priešui kauti paleidžiama sprogtamųjų sviedinių (šrapnelių, granatų) ugnis. Plotas gali būti ilgesnį laiką nuodijamas ir sviediniais su lakiomis medžiagomis, kai kitokių nėra. Kai nenorima priešui leisti pasinaudoti tam tikrais plotais, keliais ir kt., tos vietos, prieš užimant jas priešui, apkrečiamos dujiniais sviediniais.

Dujiniais sviediniais šaudoma, kai geros oro aplinkybės. Didesnis, kaip 3 m/sek. vėjas ir lietus visai susilpnina dujinių sviedinių veikimą. Temperatūra taip pat turi nemažos įtakos. Patogiausias artilerijos cheminiams šaudymui laikas prieš pat saulėtekį arba saulėlydį. Daiktai, sudarą užvėją (žolė, miškas, krūmai), padeda chem. sviedinių veikimui. Purioje ir pelkėtoje vietoje sviedinys giliau įsminga ir skystis mažiau išsitaško. Tokios vietos kai kada šaudomos sviediniais su distanc. degtuvais. Šaudant į taikinį, kuris ne toliau nuo mūsų dalių kaip 500 m ir vėjas pučia prieš link, reikia paimti kaukes parengties padėtin. Taip pat darytina ir tada, kai taikinyje ne toliau kaip 1500 m, bet vėjas pučia savųjų link, ir kai taikinyje ne toliau kaip 2000 m, bet smarkus šaudymas ir vėjas ir vieta palanki dujoms slinkti į mūsų pusę.

Lizdas

Jaunųjų arklių mokymas

Kasmet kavalerijos pulkai gauna ir išmoko gerą skaičių jaunų arklių. Šie arkliai supirkinėjami visoje Lietuvoje iš anksto nustatytais dienomis. Paprastai apie tai visuomenė būna informuojama per laikraščius. Kariuomenės jaunųjų arklių papildymu rūpinasi tam tikra komisija, vadinama remonto komisija. Keli komisijos nariai, įgudę supirkinėtojai, išrenka tinkamiausius karo tarnybai arklius ir nuperka.

Tinkami kariuomenei arkliai komisijos nuodugniai čia pat peržiūrimi. Pirmiausia žiūrima arklio eksterjero, t. y. išvaizdos. Čia svarbu, kad visos kūno dalys būtų proporcingos ir atitiktų iš anksto nustatytas sąlygas. Po to žiūrima arklio eisenos: žingsniu, risčia ir zovada. Iš dantų nustatomas arklio amžius. Arklys išmatuojamas tam tikru įrankiu. Apskritai jaunas arklys kuo rūpestingiausiai komisijos apžiūrimas, įvertinamas ir pagal jo tinkamumą nustatoma ir tam tikra kaina. Pinigai išmokami čia pat.

Paprastai, jaunieji arkliai būna nejaunesni kaip 3 ir nesenesni kaip 6 metų. 6 m. arklys jau laikomas subrendusiu. Jauni arkliai skirstomi į 3 pagrindines grupes: 1) kavalerijos, 2) artilerijos ir 3) gurguolės. Kiekvienam arkliui duodamas atskiras eilės numeris. Kiek vėliau jauni arkliai gauna kiekvienas savo vardą.

Nupirkti arkliai talpinami į arklides. Iš pradžių jie gauna tam tikrą pašarą, kad pamažu priprastų prie kariuomenėje vartojamo pašaro davinio. Be pašaro, šiems arkliams taikoma ir tam tikra priežiūra. Paskui prasideda šių arklių mokymas.

Jaunųjų arklių mokymas gana sunkus, reikalaujantis iš mokytojo daug kantrybės bei pasiryžimo, darbas. Pikti nervuoti žmonės šiam atsakingam darbui netinka.

Pačiomis pirmomis dienomis, kai prasideda tikrasis arklio mokymas, arklys pradeda visu tuo stebėtis. Jam viskas nepaprasta, svetima; tuo jis nelabai patenkintas. Tačiau maloniai, nuodugniai, švelniai — visiškai nevertojant brutalių jėgų, reikia pripratinti arklių prie naujų aplinkybių. Baudžiamas arklys išsigąsta, pasidaro baikštus ir gali gauti nebepataisomą ydą.

Jaunieji arkliai mokomi pagal nustatytą programą. Programos turinys platus, apimančias visų metų mokymo laikotarpį. Visas mokslas skirstomas į periodus, kurių ilgumas pareina nuo tam tikro, iš anksto užbrėžto tikslo. Po metų įtempto darbo galima jaunaisiais arkliais joti, o rimtas, visapusiškas darbas galimas tik tada, kai arklys yra visai subrendęs, t. y. ne anksčiau kaip arkliui sukaks 6 metai amžiaus.

Jauniesiems arkliams mokytis paskiriamas tam tikras skaičius geriausių raitininkų. Greičiau arkliui prie raitelio pripratinti vartojamos šios primityviausios priemonės: dobilų žiupsnelis, cukraus ar duonos gabalėlis ir t. t. Kiekvienas raitelis už tai turi su savim duonkrepšį, nešiojamą prie kairiojo šono. Į šį krepšį kaip tik ir dedama visa tai, kuo galima greičiau jaunąjį arklių pripratinti.

Darbo metu, po darbo arba per pertraukas raitelis duoda jaunam savo mokiniui žiupsnelį dobilų. Šis, rodos menkos vertės veiksnys, vis dėlto turi didelę reikšmę. Arklys, po gerai atliktą darbo gavęs bent truputį duonos ar dobilų, greičiau duodasi įveikiamas, pripratintas.

Arklio mokymas pradedamas sistematiškai. Negalima, pavyzdžiui, iš pirmos dienos pradėti jauną arklių balnoti arba mėginti juo joti.

Taigi, pirmiausias darbas — supažindinimas arklio su instruktoriumi, t. y. raiteliu, kuris visą laiką su juo dirbs. Po to supažindinamas su nauja vieta. Ir tik po kai kurio laiko arklys pradedamas žaboti. Žinoma, ne kiekvienas arklys duodasi vienodai žabojamas: vienas lengviau, kitas sunkiau. Bet po kelių pratimų apsipranta ir nebesipriešina. Kai arklys pripranta prie žabojimo, tada mėginamas vesti rikiuotės būdu ir ant ilgo pavadžio. Po truputį arklys supažindinamas su įvairiais vietos daiktais, vieta bei garsais, mėginama stabdyti, pratinamas stovėti vietoje ramiai. Taip daroma iš eilės kelias dienas, o po to jauną arklių mėginama pripratinti prie gūnios bei balno. Dabar, žinoma, jau arklys vedžiojamas pabalnotas.

Reikia pabrėžti tai, kad jauni arkliai iš pat pirmos dienos pratinami, vedžiojami atskirai, bet ne būry. Tikslas — pripratinti arklių veikti savarankiškai, nieko nebijoti, kai būna atskiriamas nuo būrio. Dažnai pasitaiko, kad raitininkui teks veikti ne būryje, bet atskirai, kur nuošaliau, žvalgant ar nešant pranešimus ir t. t. Todėl, jei arklys bus tinkamai išmokytas, darbas bus vaisingesnis.

Maždaug pirmųjų 3 savaitių mokymas baigiasi tuo, kad arklys supažindinamas su raitelio užsėdimu ir nulipimu. Po to prasideda antrasis kiek sunkesnis periodas. Iš pradžių pakartojama, kas išeita, ir prasideda jojimas žingsniu. Raitelis (be pentinų) turi sėdėti visai ramiai, laikydamasis visų jojimo taisyklių. Dažnai arklių glosto, ir kai šis gerai elgiasi, priverčia švelniu būdu, nevartodamas brutalumo, arklių vykdyti tai, kas reikia, jei šis mėgintų nevykdyti. Po to instruktorius pratina arklių suktis apie vietinius daiktus. Tuo būdu lavinamas arklio klusnumas bei šlaunies veikimo supratimas. Arklių stabdo, pratina stovėti vietoje visiškai ramiai. Po kelių dienų prasideda darbas su ožiukais. Ožiukais vadinamos ne aukštos (25—30 cm) pailgos, ne trumpesnės kaip 2 m ir ne storesnės kaip 5—6 cm kliūtėlės. Per ožiukus pratinamas arklys eiti plačiu, pilnu žingsniu. Vedamas per ožiukus arklys ilgu pavadžiu, visiškai ramiai. Be to, čia instruktorius pratina jauną arklių prie tam tikrų, dažnai pasikartojančių judesių. Kiekvieną kartą, kai instruktorius joja per ožiukus, paprastai pasilenkia per liemenį pirmyn, paleisdamas pavadžius, t. y. leidžia arkliui tiesti galvą ir kaklą pirmyn.

Pasilenkiant pirmyn per liemenį, raitelio sėdėseną ir kojos lieka pirmykštėje padėtyje, rankos paduodamos ištiestos pirmyn. Tuo būdu yra lengvinama arklio nugara ir apsisaugojama nuo žiaunų užtempimo.

Kada arklys pripranta pakankamai drąsiai joti per ožiukus pilnu žingsniu, tai lygiagreta su ožiukais supažindinamas ir su vietinėmis kliūtėmis: grioveliais, rąstais, arimais, nusileidimais, pakilimais. Per šias gamtines kliūtis arklys taip pat turi eiti visai ramiai žingsniu. Per griovius bei rąstus arklys turi lipti. Jei arklys iš pradžių mėgintų neiti, tai jam kitas instruktorius (padėjėjas) duoda kiek dobilų ir tuo arklių pripratina lipti per griovius.

Kai arklys moka vaikščioti geru plačiu žingsniu, kai moka pereiti žingsniu ir riščia pasitaikančias vietines kliūtis, tai arkliui duodamas kiek sunkesnis darbas. Šio darbo dėka lavinamas arklio lankstumas bei paklusnumas. Prie šio darbo priklauso voltai bei mokymas su virve (kordu).

Su virve mokoma taip: instruktorius pasiima į vieną ranką ilgą virvę, į antrą botagą ir moko eiti arkli pirmiau į vieną, o paskui į antrą pusę.

Kai arklys pakankamai lankstus bei paklusnus, pradedama juo joti riščia. Paprastai jojama iš pradžių tiesia kryptimi, paprasta riščia. Riščių esama trijų rūšių: normali, sumažinta ir padidinta.

Ne visą laiką jojama riščia. Iš pradžių jojama žingsniu ir tik pamažu pereinama į riščią ir atgal į žingsnį. Taip jojama tol, kol arklys pakankamai apsi-pranta su perėjimais iš vieno greičio į kitą, kol pakankamai apsi-pranta su sustabdymais ir stūmimu atgal ir t. t.

Taip arklys mokomas beveik visą šį periodą ir tik paskutinėmis dienomis pratinamas prie veiksmų su kardu, iš pradžių vartojant vietoje kardo lazdelę. Paskui arklys pratinamas prie vandens, o pagaliau daromas 15 km žygis. Šitoks žygis yra viso išeitojo kurso santrauka.

Prasideda trečiasis periodas. Iš pradžių nuodugnai pakartojama, kas išeita antrajame periode ir einama prie tolesnio darbo.

Arklys pratinamas eiti sutrumpinta riščia, sukinėtis, jojant riščia, apie vietinius daiktus ir t. t., kol gale periodo viso išeito kurso darbas sujungiamas į žygį nemažesnę kaip 20 km.

Taip nuodugnai dirbant prieinama prie ketvirtjo periodo. Čia arklys jau iš riščios pereina sistematiškai į šuolius (zovadą) tiesia kryptimi, o paskui daromi posūkiai. Kliūčių šokimas tobulinamas kas kart daugiau, vartojant ne aukštas kliūteles.



Jaunas arklys iš pradžių nenori eiti per griovį. Todėl instruktoriaus padėjėjas siūlo žiupsnelį dobilų.

Kitame periode iš arklio reikalaujama daugiau patvarumo: arkliai keliami keltais, mokomi bristi per brastas, o taip pat pradėti šuolius iš norimos kojos. Daromi voltai, kurių skersmuo ne mažesnis kaip 15 m.

Paskui arklys pradedamas pratinti prie tankinės rikiuotės. Daromi posūkiai vietoje, kardų veiksmai. Arklys pratinamas plaukioti (be krūvio) ir pagaliau darbas baigiamas dviem po 20 km žygiais. Šeštajame periode arkliai daugiau pratinami prie veiksmų su ginklais: ietimi, kardu, karabinu. Arklys supažindinamas su rykščių kirtimu. Arklys turi eiti tiesia ar kita kuria norima kryptimi. Po to pratinamas prie dūrimo su ietimi ir kardu. Kai gerai prie šio darbo arklys pri-pranta, jojama su krūviu, mėginami susipėstinimai, vykdomi lauko pratimai ir pagaliau daromi du žygiai po 25 km.

Taigi jaunųjų arklių mokymo nėra lengvas darbas. Reikia atsidavimo ir prisirišimo. Kiekvienas, gerai išjodinėtas jaunas arklys, brangus.

J. Itn. Cininas

Paskutiniai šūviai

Ilgas, pilnas išgąščio karo trimito aidas negailestingai perskrodė snaudžiantį eterį. Neramiai suvirpėjo medžių lapai. Viskas, kas gyvas, sujudo, sukručio. Vieni puolė šen, kiti ten.

— Priešas! Priešas! — neramiai skrido iš lūpų į lūpas ir, apsvaigusi nuo slopinančios šilimos, gamta suvirpėjo. Ramiai iki šiol ilsėję tėvynės sargai kęstininkai sujudo. Sujudo skubėdami tėvynės ginti. Tie, kurie dar taip neseniai skendėjo gražių svajonių bangose, stovi pasirengę žygiui. Prieš plienines virtines laksto raiti batalionų vadai.

— Lygiuok! Ramiai! Pagarba! Ponai karininkai! — pasigirsta pirmojo bataliono vado komandos žodžiai ir pakėlęs ranką prie šalmo, lengva ristele pasitinka pulko vadą:

— Tamsta, vade, pulkas žygiui išrikiuotas! —

— Sveiki, vyrai! — pasisveikina pulko vadas.

— Sveiks, tamsta! — išsiveržia iš jaunų krūtinų pasiryžimo kupinas aidas, atsimušdamas toli toli į žalių pušelių šakas. Ilgai, ilgai aidėjo per melsvasias padanges sudužęs aidas, kol pagaliau visiškai nutilo.

Gelsvai raudonas saulutės veidas kaskart niauokėsi ir leidosi vakaruosna, kartais slėpdamosi už lengvutėlių pilkų debesėlių. Ilgos pasiryžėlių voros tvirtu žingsniu skubėjo pirmyn. Jų veiduose žaidė čia pasiryžimas, čia baimė, čia neramumas! Ugingi žvilgsniai tai šen, tai ten mėtėsi. Rankose tirpo spaudžiami ginklai. Dulkių debesys, kylančios iš po žygiuojančių kojų, tarytum norėjo paslėpti voras. Paskėliau vienas po kito skubėjo piktai urgzdami šarvuočiai. Ore piktai kaukdami nardė lėktuvai: čia pakildami į vos užmatomą aukštumą, čia vėl žviegdami prapikeruodavo žygiuojančią vorą kaskart išmesdami vis naujų pranešimų. Vora laikas nuo laiko atsikvėpdama veržėsi pirmyn. Pagaliau sustojo. Plieninės voros suskilo į gabalėlius ir išsislapstė po mišką. Budrios sekėjo akys nė sekunde neatsitraukdamos smigo tolumon, spėdamos, iš kur pirmiausia pasirodys priešas.

Paskutinieji saulutės spinduliai prasiveržė pro tamsiai žalias pušų šakas ir neramiai žvilgterėjo į pakrikusias minkštose samanose voras. Kiek atokiau nuo visų susispietę vadai sklaidė žemėlapius. Iš jų veidų

aiškiai galima išskaityti, jog juos slegia sunkus uždavins.

Už keliolikos kilometrų į rytus, ant gražių Lietuvos kalvelių, neramiai ruošėsi nakčiai priešas. Mėnuo, iššokęs iš anapus miško, bandė šypsotis, bet išvydęs nepažįstamus veidus, besikasančius į žemę, surimtėjo ir įstrigo tarp debesėlių. Toli kažkur kaimė amtelėdavo šuo, ir vėl viskas nurimdavo.

Artėjo naktis. Kaskart tamsėjo horizontai. Rytuose retkarčiais prasišiepė dangus, išspiaudamas ugnies kibirkštis. Tyliai keliais, keleliais ir takais, neramiai žvalgydamiesi, slinko šarvuoti kęstutininkai. Paskui sekė tankai, tanketės bei šarvuočiai.

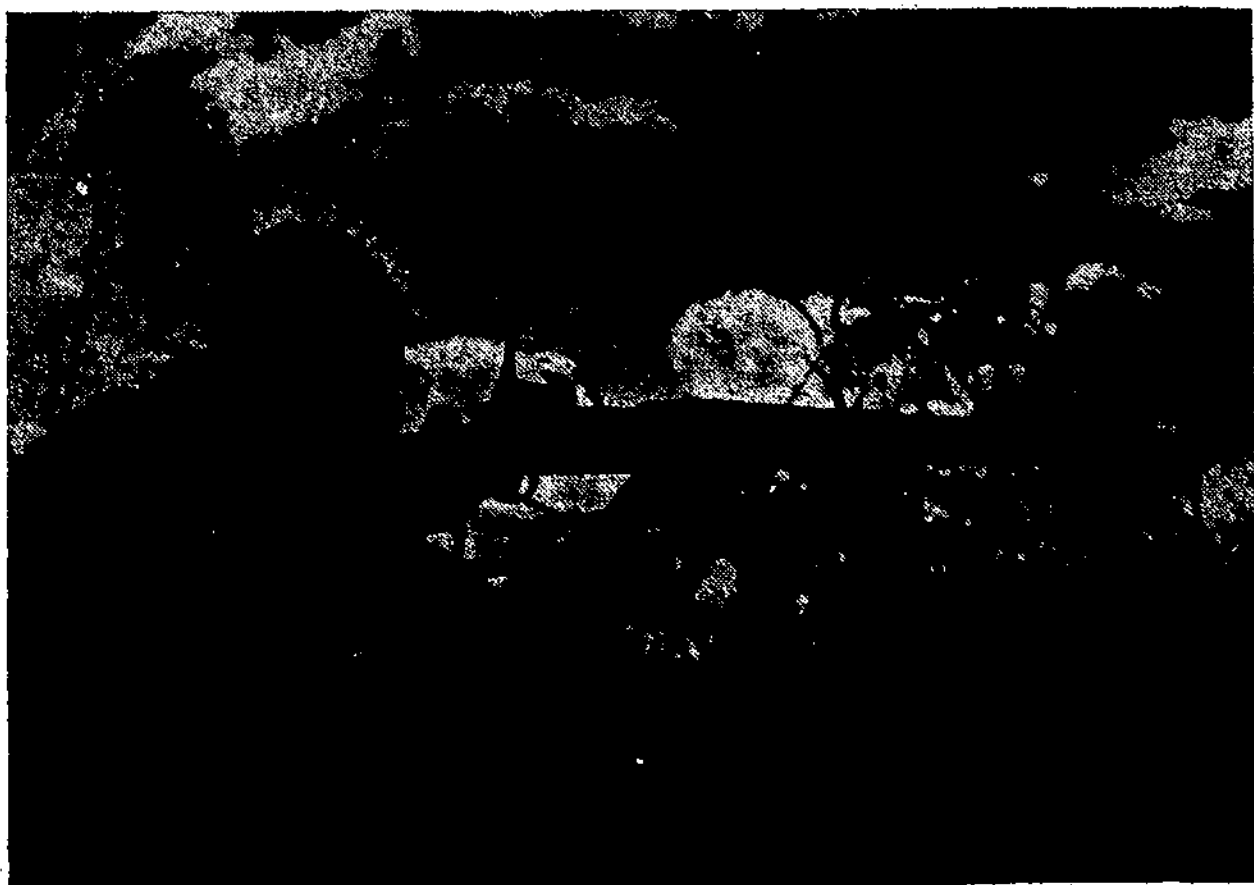
Staiga plačiai plačiai suaidi šūvis. Netrukus dešiniau — antras. Sustingo slinkusios voros ir priekyje vadas instinktyviai žvilgterėjo atgal. Visų akys įsmigo tamsumon. Priekyje neramiai šlamėjo pušų šakelės.

— Priešas, — tylomis ištare vadas. Tuo pat akimirksniu iš tamsos išnėrė kautynių patrulio pasiuntinys. Per jo veidą tekėjo prakaito srovės; krūtinė neramiai kilojosi.

— Priešas čia pat už miškelio, — sulaikydamas alsavimą ištare ir kaire ranka perbraukė prakaituotą kaktą. Nenustebo vadas, išgirdęs šią žinią, tik dar labiau suraukė savo tamsius antakius ir truputį susirūpino.

— Pirmasis būrys dešiniau šito miškelio, antrasis kairiau ir trečiasis užpakaly, tarpe pirmųjų, — aiškino pirmosios kuopos vadas, nurodydamas ranka kryptį. — Aš būsiu šito miškelio kampe.

Būrių vadai, gavę nurodymus ir vykdymo ženklą, greitai su savo būriais išsiskirstė. Ėjo žingsniu, rėpliojo ir šliaužė. Pagaliau, prisiartinę prie paskirtųjų vietų, sustojo, apsižvalgė, ir pradėjo savo lopetėlėmis ardyti žemę. Laikas skubėjo. Tai šen, tai ten nuaidėdavo šūvis, ir vėl viską dengė tamsus nakties apsiaustas. Laikrodėlis monotoniškai čiksėdamas slinko pirmyn. Dvidešimt trečioji, dvidešimt ketvirtoji, pirmoji valanda ir, pagaliau, pusė antros. Rauda kaskart labiau rytai, tačiau sunku buvo dar aiškiai įžiūrėti toliau esančius daiktus ir priešą dar globojo tamsa. Pilkas, iš pietryčių atkeliavęs debesėlis, vilgė išvargusius kęstutininkų veidus.



Vasara

Dmt. Čibo foto

Nuaidi duslus šūvis ir šnypsdama veržiasi aukštyn prieš pusėje raudona raketa. Šią paseka antroji. Suaidi vienas, antras, trečias ir, pagaliau, liejasi vieno šūvio aidas su antru. Tarška kulkosvaidžiai. Kažin kur toli priekyje subaibia patrankos ir po kiekvieno aido išsiveržia tai viename, tai kitame kęstutininkų sparne žemių fontanas. Spaudžias tėvynės sūnūs prie numylėtos ir drėgnos žemės. Neramiai mėto žvilgsnį vadas. Staiga sučirškia telefonas ir budintis telefonistas pakelia ragelį.

— Tamsta vade, jus kviečia prie telefono, — atraukęs ragelį, kreipiasi į kuopos vadą.

— Allo! — skubomis priėjęs atsiliepia. — Taip! Aišku! Puolimą pradėsiu trys keturiasdešimt penkios! — ir dar valandėlę paklauses, iš lėto deda ragelį į savo vietą ir, dirstelėjęs į laikrodėlį, dingsta apkase. Tačiau vėl pasirodo susirūpinęs jo veidas iš apkašo ir pamoja pas save komandavimo grupės vyresnįjį.

— Pranešk būrių vadams, jog 3,45 pradėdam puolimą. Tegul pasirengia.

Ir vėl slinko laikas. Kaskart ryškėjo rytai. Nutilo prieš šūviai ir vėl viskas apmirė. Priešas nedrįso palikti savo apkasus. Laikrodžio rodyklė rodo 3,45. Sundunda užpakaly artilerija. Dreba ir verčiasi stulpais žemė prieš pusėje. Tarška iš visų kampų „Maksimai“. Jiems laikas nuo laiko pritaria „Brno“. Spiaudo ugnimi šautuvai. Pakvipo oras nuo parako dūmų. Tai vienur, tai kitur įvairiaspalvės raketos perskrodžia padanges ir apšvietusios žemę išnyksta erdvėje. Kažkur aukštai propeleriai raižo padanges.

— Vadinas, parengiamoji ugnis, — tylomis sušnibžda vadas ir žvilgteri į laikrodį. Trys keturiasdešimt penkios. Greitai griebia geltoną vėliavėlę ir moja pirmyn. Liaujasi griaudusios patrankos. Tik sunkieji kulkosvaidžiai ir šauliai be jokio poilsio vaišina ugnimi nelauktus svečius. Kęstutininkai vienas po kito palieka apkasus ir veržiasi pirmyn. Piktai suurzgia užpakaly krūmuose tankai ir šoka į prieš apkasus. Kyla užpakaly žemių debesys. Spiaudo plienu ir ugnimi kulkosvaidžiai. Čia vienas, čia kitas, metęs ginklą, glaudžiasi amžiams prie numylėtosios tėvynės žemės. Dar šuolis ir priešas bus čia pat. Prisiglaudžia kęstutininkai prie kalnelio. Neramiai tvaksi jų širdys. Dreba rankos. Priešais slėnis, o toliau vėl kalnelis. Žiba iš apkasų prieš šalmi.

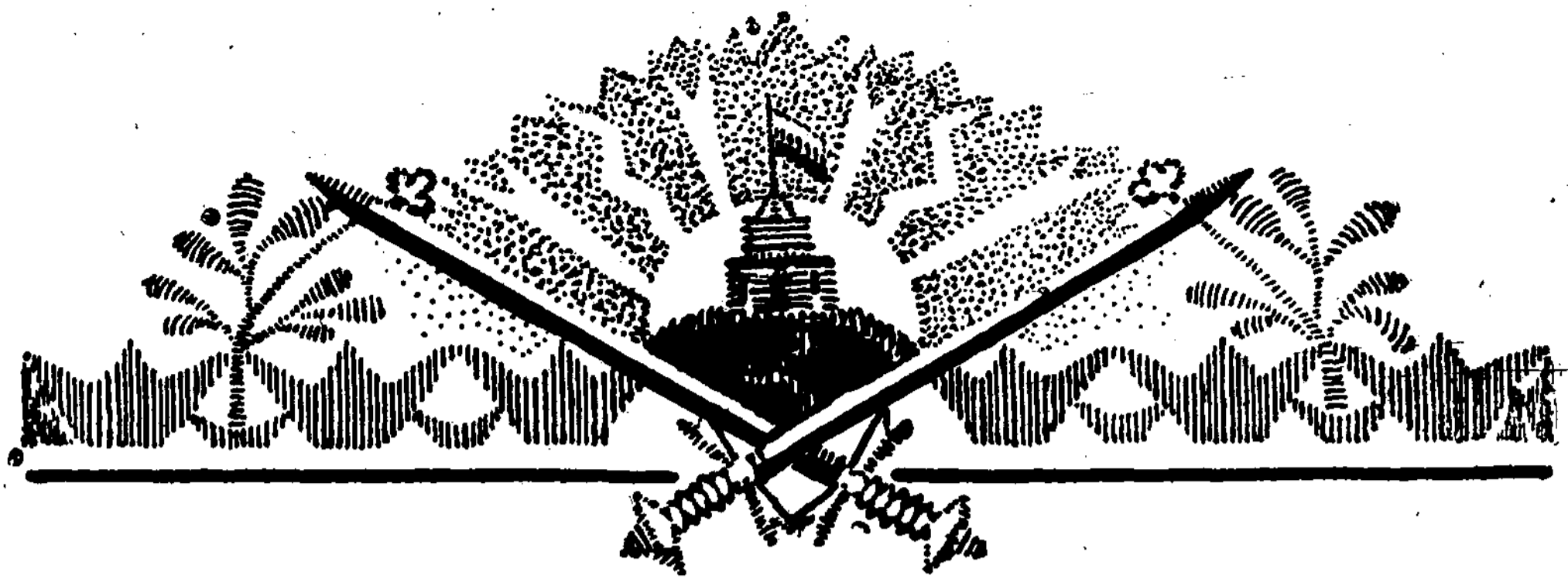
— Pasirengt atakon! — surinka vadas.

— Rengtis atakon! Uždėti durtuvus! — kartoja vienas po kito. Sužiba iš apkasų nuogi durtuvai, dreba spaudžiamos rankose granatos. Visi laukia ženklo! Gaudžia šūviai. Žviegia viršum galvų naikintuvai. Griaudžia piktai, į apkasą įstrigęs, „Pikuolis“.

— Atakon! — sudreba kuopos vado balsas. Šoka iš apkasų. Aidi galingas valio. Blykčioja nuogi durtuvai. Kiekvienas, užsidegęs, veržiasi į priekį, į prieš apkasus.

Įvairiatoniai trimitai suaidi visuose kampuose, skelbdami kęstutininkams, jog paskutiniai šūviai Gaižiūnų poligone.

Raudona saulutė lenda iš anapus pušyno.



Padangėje kovėsi sakalai

Aerodrome tyliai nutūpė lėktuvas. Iš jo išsoko jaunas žvalus lakūnas. Aštrios akys ir tvirtas liemuo sakyte sakė, kad ir jo dvasia nepalaužiama. Taip, tai buvo visos karo aviacijos puskarininkių lakūnų klasės pažiba — mok. lak. Andrius Serbenta.

Lėktuvą betvarkant, priešęs starto budėtojas pranešė:

— Mok. lak. Serbenta, tuojau pas mokyklos viršininką.

Aplink puskarininkių lakūnų mokyklos viršininką plk. Gerutį buvo susispietęs visas mokyklos ir mokomosios eskadrilės skraidomasis personalas, kartu su jaunaisais lakūnais — mokiniais. Visi įtemptu dėmesiu klausė viršininko paaiškinimų.

— Priešo oro pajėgų įsitvirtinimo bazė — Palangos aerodromas. Pagal gautus pranešimus, priešo oro pajėgas sudaro trys eskadrilės, viso apie 27 lėktuvai: žvalgomieji, naikintuvai ir bombonešiai. Priešo tikslas — prasiveržti ligi Kauno, išsprogdinti aerodromą ir apmėtyti dujų bombomis miestą. Mūsų uždavinys — sutrukdyti šį priešo žygį ir reikale atmušti oro puolimą. Sakytam tikslui pasiūsti oro sekėjai į visus priešo kelio ruožes esančius miestus. Sekimo centras Šiauliuose, į kurį dar bus pasiūstas žvalgomasis kautynių lėktuvas sekimui tvarkyti ir pranešimams siuntinėti.

Sekėjų ir žvalgų pareigos jums jau gerai žinomos, todėl nebekartosiu. Tik primenu, kad laiku negautas pranešimas apie nors mažiausią priešo oro judesį gali ir patį laimėjimą pakreipti priešo naudai. Įsidėmėkite tai. Seka paskyrimai. Į Šiaulius žvalgomojo lėktuvo įgulon: pilotas — mok. lak. Serbenta Andrius... Žvalgas — mok. lak. Žigas Antanas...

Visi kiti lieka čia ir vykdo uždavinius pagal atskirus paliepinimus. Vyrai, — pridėjo pulkininkas, — gyventojų ramumas ir mūsų aviacijos garbė reikalauja iš jūsų tikslaus įsakymų vykdymo, drąsos ir pasiaukojimo. Tikiu, neapvilsite. Galite rengtis.

Serbenta su Žigu labai apsidžiaugė. Gautas paskyrimas ir uždavinio atsakingumas juodu lyg ir išskyrė iš draugų tarpo, parodydamas viršininkų pasitikėjimą jais. Be to, abu geri draugai, susigyvenę, per trejus skraidymo mokslo metus šalia vienas kito gulėję, vienas antrą puikiausiai pažįstą. Per teoretinius mokyklos baigimo egzaminus abu gavę geriausius pažy-

mius. Nenuostabu, abu tyliame žvejų kaimelyje gimę, jūros ir audrų išauginti.

Betrūsiant prie aparato, Andriaus petį palietė tvirta klasės vedėjo ranka.

Kapitonas Girdenis mylėjo Serbentą, nors pačiam ne kartą teko jį tėviškai pabarti ir net nubausti už šio ribų nežinančią drąsą ir įvairius oro triukus. Tačiau, pasitikėjo juo, kaip geru drausmingu kariu, sugebančiu šaltai ir apgalvotai vykdyti įsakymus, nežiūrint net gyvybei gresiančio pavojaus.

— Rengies kilti, — paklausė. — Laimingai. Uždavinys teko atsakingas ir vertas tavęs. Kaip aparatas? Gerai dirba? Anbo — mūsų garbė ir pasididžiavimas. Saugok ją, Serbenta, kaip savo akį. Lakūnas, avarijos metu išsaugojęs lėktuvą, vertas didžiausios pagarbos. Atmink tai. Na, gali kilti. Laimingai...

Motoras sužė, nuriedėjo į startą, įsibėgėjo ir lengvai pasišokėdamas pakilo nuo žemės.

Lakūnai skrido. Toli užpakalyje paliko žaliuojąs aerodromas, Aleksoto medžiai, senojo Kauno juodi kaminai. Saulė kilo. Vaiskiai mėlyname danguje sklaidėsi pilksvi debesėliai. Žvali žvalgo akis staiga tolumoje pastebėjo judantį tašką. Paukštis!

— Lėktuvas, — drebančia širdimi ištarė Žigas oro triūbelėn. Būk atsargus.

Taškas vis artėjo ir artėjo. Tolumoje ėmė ryškėti Šiaulių fabriky kaminai, sidabrinis Rekyvos ežero plotas. Lakūnai pasislėpė nedideliame debesėlyje. Debesų kąsniai, lyg šlapiu skuduru, vilgė vėjo gairinamus lakūnų veidus.

Šiauliai artėjo. Dar valandėlė, ir galingas Anbo motoras kurtinančiu ūžesiu prabils virš Zoknių aerodromo, pranešdamas savo atvykimą. Deja, ši žinia nustebino tik priešo žvalgomąjį lėktuvą, atklydusį parengti kelią puolančiai eskadrilei. Delsti nebebuvo laiko. Tolumoje matytas taškas virto artėjančiu lėktuvu.

— Priešas! — smilktelėjo Serbentos širdyje. — Pasirenkime gintis, — išjungęs motorą, išpėjo draugą.

— Aš pasirengęs, — šaltai atsakė Žigas.

— Ūūūūūū... ka-ka-ka-ka... — suvirpino erdvę gazuojamas motoras, susiliedamas su kulkosvaidžio tratėjimu. Priešas smarkiai puolė.

Anbo, lyg žaibas, nėrė į viršų. Apačioje likusia tuštuma, pasiutusi greičiu šaudydama, prašvilpė prieš lėktuvą. Nelauktas manevras priešą apglušino. Priešą erzino sumanaus Andriaus vyliai, neleidžią pakilti virš Anbuko ir suduoti lemiamą smūgį. Tais sumetimais priešas stengėsi įtraukti Andrių į atvirą kovą ir, gavęs persvarą, iš viršaus nuspausti žemėn. Serbenta tai pastebėjo iš naujos puolimo taktikos ir pats ryžosi panaudoti priešą ginklą. Išjungęs motorą, visu smarkumu krito žemėn. Pro sparnus švilpė vėjas, akyse mirgėjo ežeras, dangus ir žemė. Krentant, Žigas kulkosvaidžiu atsišaudė, neleidamas priešui užlėkti ant lėktuvo nugaros. Priešas sekė smarkiai šaudydamas iš šono.

Staiga, ryžtingu posūkiu ir mašinos išlyginimu, užvertęs lėktuvo nosį, Andrius niro į viršų. Priešas vėl liko apačioje apglūšintas staigaus manevro. Anbuko kulkosvaidžiai terškė, be atvangos spiaudydami ugnį. Priešas tūpė pasiduodamas.

Iš Šiaulių Žigas pasiuntė telegrafu pranešimą:

„Priešo žvalgybinis lėktuvą nutupdytas Zoknių aerodrome. Pasak sekėjų, priešas telkia jėgas ir nori staiga pulti. Ryšiai palaikomi. Laukiame paliepiamų“.

— Kokia savijauta, Antanai, po vakarykščio krikšto? — paklausė rytą Andrius draugo, radęs besėdintį prie telegrafo aparato ir priiminėjantį sekėjų pranešimus.

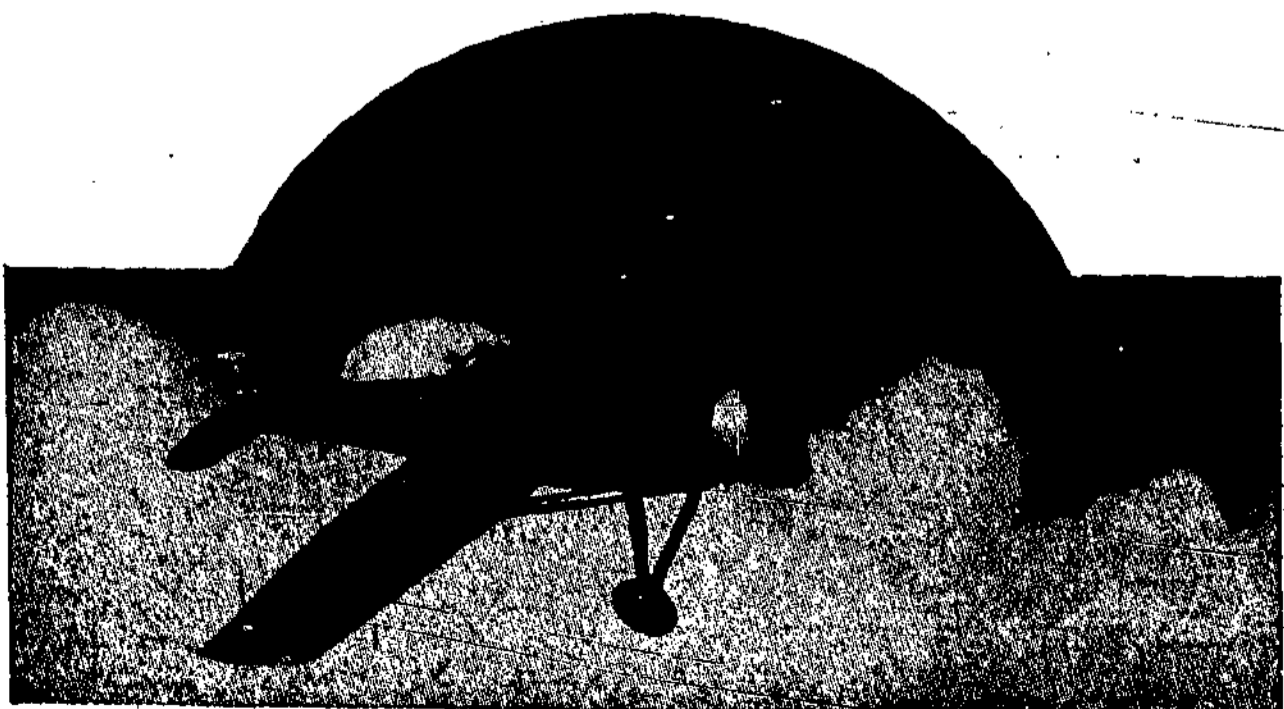
— Puikiausia, — juokais atsakė Žigas. — Žinai, niekam nelinkėčiau su tavimi sėsti į lėktuvą kovos metu. Brrrrr... Dar ir dabar akyse maišosi ežeras, dangus ir žemė...

Serbenta šypsojosi. Jis puikiai žinojo draugo atsargų būdą, todėl visuomet, kai tik pajusdavo užpakaly savęs Žigą, stengdavosi iškrėsti kokią nekaltą išdaigą. Jį linksmo draugo perdėtas susirūpinimas savo gyvybe, nors niekas kitas taip tiksliai ir atsargiai nesugebėdavo įvykdyti skirto uždavinio, kaip Žigas. Vakarykščios kovos prisiminimas lengvučiu drebuliu nukrėtė ir jį.

— Tssss... — nutraukė aparatas. Abiejų lakūnų žvilgsniai susmigo į telegrafo juostelę, kurioje aiškėjo: „Sustiprintas priešas prasiskverbė iš kitos Šiaulių zonos pusės. Daugelyje vietų telegrafo susisiekimas nutrauktas. Sustiprintos prieš oro pajėgos, aplenkusios Šiaulius, slenka Kauno link“.

— Mes apsupti, — susiorientavo Žigas.

— Greičiau išpėti Kauną. Dar nevēlu.



Abu nuskubėjo pas budintį.

— Priešas supa, — dingtelėjo lakūnams mintis. Kažin kur sproginėjo mėtomos bombos. Budėtojas pabandė aparatą: telegrafas nebeveikia. Žigas sudrebėjo. Puolė prie telefono ir išskėtė rankas: niekas neatsiliepia.

— Susisiekimas nutrauktas. Po velnių, — suriko budėtojas. — Kaip išpėti Kauną?

— Aš pabandysiu, — šaltai atsiliepė Serbenta.

— Kuo būdu?

— Pats gabensiu pranešimą. Mašina parengta?

— Pa...

— Bandysiu prasiveržti. Dangus niaukiasi: debesis puikiausia uždanga. Priešas juda iš lėto — spėsiu.

— Tačiau, ar įsivaizduoji, į kokį pavojų lendi, drauoli, — perspėjo Andrių.

— Laiku negautas pranešimas gali pakreipti prieš pusėn visą laimėjimą... — pakartojo plk. Geručio žodžius ir, pačiupęs pranešimą, šoko į mašiną.

— Andriau, nepamiršk: iš visų pusių priešas!... — šaukė Žigas, užsukdamas mašiną.

— Apie tai pagalvosiu Kaune! — motoro ūžesys išskleidė bekylančio Andriaus žodžius.

Užpakalyje liko Zoknių aerodromas, dešinėje dunksojo miestas, priešaky — tiršti debesis. Aukštai siautė audra. Serbenta tvirtai suspaudė vairą ir įsmėgė vanago žvilgsnį į priekį. Priešo nesimatė. Juosvi debesis slinko ir vis plačiau ir plačiau klojo dangų. Žemė tolo ir atrodė lyg rūkuose. Viršų — juoda mėlynė su tamsiais debesimis. Andrius susivokė: priešas naudojasi debesinga diena ir tikisi nepastebėtas pasiekti Kauną. Paskui puolimas iš debesų. Apgalvotas prieš planas. Laiku neįspėta Kauno aviacija nespės atremti staigaus ir netikėto puolimo. Žūt-būt prasiveržti. Skristi žemai neįmanoma: prieš žvalgai be matant pastebės. Ir Anbo pasinėrė debesyse. Šalta drėgmė palietė lakūno veidą.

Iš rytų slenka juodi, stori debesis. Jie juda nepaprastai greitai ir netrukus bus čia. Lėktuvui pasivirus matyti, kad žemė jau pridengta pluoštais baltų debesų. Be to, aplink siaučia kažkokia migla. Staiga debesyse suūžia ir migloje ima ryškėti sparnų kontūrai. Andrius su vairu staiga pasisuka ir... paskęsta tamsoje. — Ar spėjo pastebėti priešas. Gal būt savuoju palaikė? —

Andrius išjungia motorą. Girdėti tik vieno toltančio motoro ūžesys. Matyt tik vienas prieš žvalgomasis lėktuvas. Debesyse skridimas pavojingas: lengvai galima susidurti su prieš lėktuvu. Tada baigta. Lieka viena: kilti kaip galima aukščiau debesų, kur nepasiekia prieš lėktuvai. Pakreipia vairą ir mašina neria aukštyn. Altimetras rodo 4500 m. Šaltoka. Andrius jaučia, kad nosis mėlyna.

4600... 5000 m... Lėktuvą staiga, lyg akmuo, nukrito. Pasirodo, pataikė į oro duobę. Aplinkui srovės ir oro sūkūriai. Išlyginęs mašiną, skrenda visu greičiu. Oro srovės ir stiprus vėjas tą greitį dar labiau didina. Pabando kuri srovė stipresnė.

Priešas, be abejo, toli užpakalyje. Serbentos veidas nušvinta džiaugsmu: prasiveržta! Išjungęs moto-

lą bando įsiklausyti. Ligi Kauno nedaugiau 30 km. Vienas šuolis ir tikslas pasiektas. Kraujas smarkiau sutvinksta smilkiniuose. Bando įjungti motorą. Pasiutimas, prakeikimas ir dar šis tas... Motoras neveikia.

Staiga, viskas aukštyn kojomis virto. Sužaubavo, plati šviesos juosta nusidriekė sparnais ir trenkė, lyg, rodos, mašina tuojau subirės. Lėktuvas vertėsi žemyn vis didesniu greičiu.

— Jūra ir erdvės — lygiai pavojingos. Ryžkis, sūnau! Aš visą amžių kovojau su marių bangomis, tik savo šeimai uždirbdamas duonos kąsnį, o tu, jei panorai, trankykis dangaus platybėse ir būk naudingas tėviškei, — lyg žaibas, smilktelėjo Andriaus širdyje žvejo tėvo pasakyti atsisveikinimo žodžiai.

— Dabar mane tikrai velnias pagriebė... — pagalvojo, stengdamasis išlyginti krentančią mašiną. Šaltas protas ir susivaldymas Andrių išgelbėjo. Kai pamėlynavęs nuo šalčio atstatė mašiną į tinkamą padėtį, iki žemės tebuvo 2000 m. Tai buvo pasiutiškas kritimas. Iki paskutinės sekundės Andrius nutarė nešokti. Nors žinojo, kad iš tokio aukščio parašutas išsiskleis, tačiau, jo širdis negalėjo skirtis su savo mylimiausiu Anbuku. Išlyginęs mašiną, Andrius ryžosi likusį iki Kauno kelią nuplanuoti vairų pagalba. Motore buvo įvykęs defektas, kurio audroje negalėjo pažinti. Valandėlę skriejo tiesiai. Matė šmėkčiojant kažin kokius namus, miškus ir bokštų siluetus.

Vėjas švilpė, o lėktuvas, lyg sklandytuvąs, apvirto. Andrius jį vėl išlygino, bet neilgam.

— Kaip bus, taip, bet dabar jau nebešoksiu, — pagalvojo.

Mašina vėl pakrypo, tačiau ir šį kartą pavyko atstatyti į horizontalią padėtį. Jaunas lakūnas pajuto migdantį silpnumą. Galva užė, akyse šokinėjo liepsnos. Staiga kažin kas triokštelėjo. Lakūno širdis suvirpėjo: argi būtų lūžę sparnai? Šaltas prakaitas išmušė Andriaus kaktą. Anbo čiuožė pro Aleksoto medžių viršūnes.

Kauno aerodrome greitai pastebėjo tylųjį paukštį.

— Anbo — nustebo budįs kpt. Girdenis. — Amžinos išdaigos, nusikeikė. Begarsis lėktuvas planiruodamas artėjo prie žemės. Atsimušė, pariedėjo ir apvirto. Subėgo žmonės. Andrių ištraukė iš po lėktuvo veik be sąmonės, iš nuovargio nusilpusį.

— Priešas čia pat... — sušnibždėjo ir nutilo. Kpt. Girdenis iš jaunojo drąsuolio rankų paėmė užantspauduotą voką.

Gavęs pranešimą, plk. Gerutis stebėjos gudriu priešo manevru ir dar gudresniu jauno lakūno ryžtumu. Nieko nelaukiant, buvo sukeltos visos karo aviacijos pajėgos, o miestas sutartu signalu perspėtas apie priartinantį pavojų. Virš Kauno iš už Aleksoto medžių, nelyginant gervės rudenį, kilo metalinių paukščių eskadrilės. Miestas išmirė, tylu. Judėjimas sustabdytas, gatvėse nė vieno skubančio. Svarbesnės miesto vietos ir statiniai buvo maskuojami dūmų uždangomis. Gyventojai kiūtėjo namuose, pasirengę tuoj lįsti į priešdujines slėptuves. Priešas artėjo.

Laiku gauto pranešimo dėka, lakūnai-žvalgai paliai pat Kauną atskleidė gudrųjį priešą vylių, priversdami jį pasirodyti iš už debesų uždangos. Žvalgams į

pagelbą tuojau išskrido naikintuvų eskadrilė. Keli priešo lėktuvai buvo pašauti zenitinių patrankų. Erdvėje nardė plieniniai lėktuvai, įniršusieji puldami vienas kitą. Vartėsi kilpomis, staigiais posūkiu suviliodami priešą, puldami, pikiruodami. Orą drebinio pašėlęs galingų motorų kauksmas ir šiurpus kulkosvaidžių tarškėjimsa.

Kova truko trumpai. Priešas, per daug pasitikėjęs savo gudriu manevru ir nelaukęs tokio staigaus pasipriešinimo, sumišo. Sunkūs bombonešiai netiko atviroms oro kautynėms, todėl skubiai buvo priversti pasitraukti neatlikę skirto tikslo. Vikrieji naikintuvai visomis išgalėmis stengėsi juos uždengti ir laiduoti ramų pasitraukimą. Po atkaklios kovos priešas buvo atmuštas.

Jaunieji sakalai dziūgavo. Padangėje išsirikiavę, jie grįžo iš kovos lauko laimėtojai.

Aleksoto plentu į aerodromą žygiavo karo aviacijos puskarininkių lakūnų klasės auklėtiniai mokyklos baigimo iškilmėms. Visų akyse švietė jaunas džiaugsmas po vakarykščių oro manevrų. Visi ėjo linksmi. Kiek klegesio ir gardaus juoko draugai turėjo iš pašautųjų, paimtųjų nelaisvėn ar nutupdytųjų. Tačiau, juokas buvo švelnus, be pašaipos. Visus apglėbė šventadieniška išleistuvių nuotaika. Tik vienas Serbenta draugų būrelyje žengė tylus, susimąstęs.

— Kaip tau, Andriau, patiko vakarykščiai manevrai?

— Puikiausiai — pagaliau atsiliepė, — šių kautynių žaislo visą gyvenimą nepamiršiu. Jos man atvėrė akis ir įdiegė sielon tai, ko iki šiol nesupratau, o gal laikiau tai nebūtinu. Būtent: susivaldymą ir šaltakraujiškumą, ryžtumą bei drąsą, kiek tai reikalinga per kautynes.

Aerodrome klasės vedėjas kpt. Girdenis skubiai išrikiavo mokinius lakūnus, leido pasitaisyti, priminė iškilmų taisykles ir nekantriai laukė aukštosios aviacijos vadovybės.

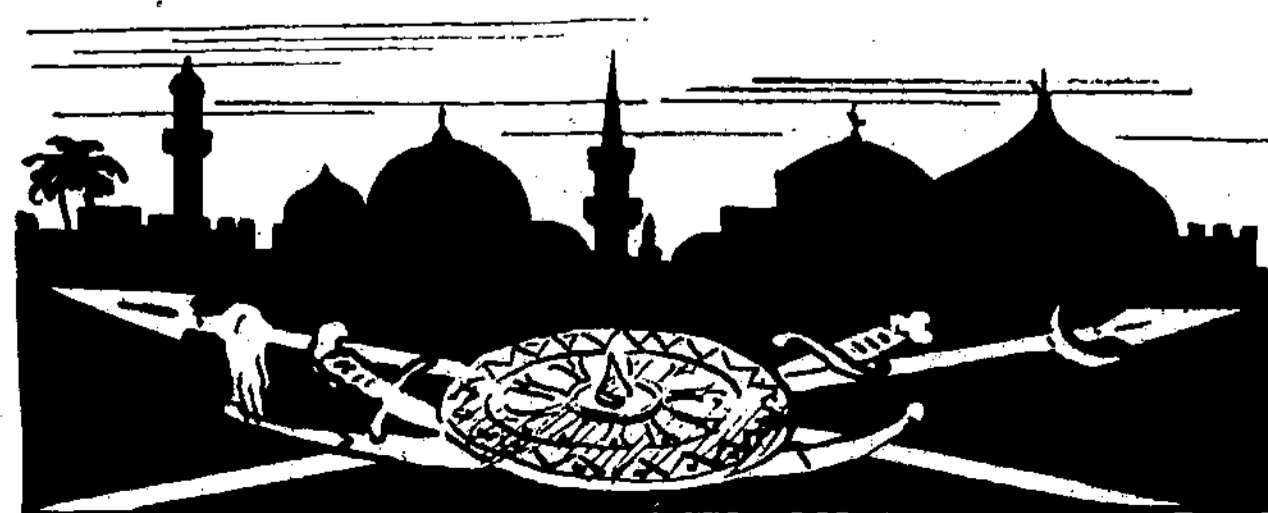
Prasidėjo iškilmės. Mokyklos viršininkas plk. Gerutis nuoširdžiai kalbėjo į išleidžiamuosius. Po to klasės vedėjas kpt. Girdenis perskaitė įsakymą karū aviacijai apie puskarininkių mokyklos mokinius lakūnus, išlaikiusius baigiamuosius egzaminus ir gavusius karo lakūno vardą.

Atvykęs karo aviacijos viršininkas pasveikino jaunuosius sakalus ir padėkojo už vykusiai atliktus oro manevrus.

Gerai, vyrai! — baigė.

Iš jaunų krūtinių išsiveržė galingas šauksmas: — Tėvynės labui!...

VI. Burkauskas



Amerikos lietuvių kariuomenė

1893 m. po visą pasaulį plačiai nuskambėjo žiaurios Kražių skardynės, per kurias rusai taip gausiai praliejo nekaltų žemaičių kraujo. Nepaprasta pasipiktinimo banga prieš rusų valdžią tada kilo visoje Lietuvoje ir visų lietuvių širdyse. Tačiau Lietuvoje gyvenantieji lietuviai to savo pasipiktinimo tada negalėjo niekuo ypatingesniu pažymėti.

Visai kitaip į rusų žiaurumus tada reagavo Amerikos lietuviai. Turėdami tautinio veikimo laisvę, o kai kur net ir pačios Amerikos valdžios organų remiami, jie ėmėsi organizuoti realią lietuvių jėgą kovai su Rusija. Po Kražių skerdynių, kurios Amerikos lietuvius labai jaudino, jie pradėjo ruoštis į kovą dėl Lietuvos laisvės. Didis patriotas kun. Juozas Žebrys pirmas iškėlė sumanymą, kad Amerikos lietuviai sudarytų savo kariuomenę, kuri galėtų atvaduoti Lietuvą iš Rusijos verguvės. Jo sumanymas plačiai nuskambėjo visose lietuvių kolonijose. Ilgai nedelsdamas, jis keliavo po visas lietuvių kolonijas, šaukdavo gausius lietuvių susirinkimus, kuriuose ragindavo mūsų tautiečius organizuotis į kariškas draugijas ir kariškai lavintis. Kun. Žebrys pats parengė Amerikos lietuvių kariuomenės statutus. Pagal juos, Amerikos lietuvių kariškų draugijų nariai turi būti visi kariškai išsilavinę, kad prireikus galėtų su ginklu rankoje ginti Lietuvą nuo Rusijos žiaurių pasikėsinimų.

Po kun. Žebrio kelionės Amerikos lietuvių kariuomenės divizijos (kaip jie patys vadindavo) kūrėsi viena po kitos. Netrukus jos jau buvo susiorganizuovusios visose didesnėse lietuvių kolonijose. Divizijos pasivadino įvairiais didžiųjų Lietuvos kunigaikščių vardais: — „Vytauto Didžiojo gvardija“, „Kęstučio divizija“ ir t. t. Kitos vadinosi tiesiog: „Lietuvių kareivių draugija“ (kartais — tavorščystė) arba „Lietuvių kareivių draugija po globa šv. Kazimiero“ (dažnai, ir šv. Jurgio).

Kariškų draugijų nariai turėjo savo uniformas, šautuvus, kardus, o kai kurios draugijos turėdavo ir patrankų. Šiuos visus ginklus patys draugijos nariai nusipirkdavo, o kai kur gaudavo nemokamai iš Jungtinių Valstybių atskirų valstybių valdžios. Paminėtina, kad kai kurių valstybių valdžios jau tada sprasdavo lietuvių tautinį judėjimą, jį moraliai ir medžiagiškai remdavo.

Amerikos lietuvių kariuomenė buvo paskirstyta į pėstininkus, kavaleriją ir artileriją. Jūrininkų, rodos, nebuvo. Raitininkai ir artilerininkai visi stengdavosi turėti šyvus žirgus. Tai buvo Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Kęstučio žirgo simbolis. Kariškų draugijų nariai labai dažnai (kai kur kasdien) darydavo kariškus pratimus, mokydavosi vartoti ginklą, manevruodavo ir t. t.

Ypač gausiai kariškos draugijos visose lietuvių kolonijose organizavosi 1910—1912 m. Mat, 1910 m. Amerikos lietuviai labai plačiai minėjo Žalgirio kautynių 500 metų sukaktuves. Per jas visiems buvo aiškinta to garsaus, istorinio mūšio eiga, jo reikšmė Lietuvai, buvo pasakojami įvairūs herojiški lietuvių karių žygiai ir t. t. Šios kalbos, suprantama, labai veikdavo tėvynės pasiilgusius lietuvius, kurie gausiais būriais stodavo į Amerikos lietuvių kariuomenę,

sudarydami naujas, atskiras lietuvių kariškas draugijas.

Šių draugijų veikimas buvo visiškai viešas. Dažnai per didesnes šventes į kurią nors miestą suplaukdavo gausūs kariškų draugijų narių būriai. Toki suvažiavimai buvo vadinami lietuvių kareivių seimais. Jie į save atkreipdavo ir kitataučių dėmesį, viešai gatvėmis paroduodami ar dalydami įvairius plakatus, atsišaukimus ir kitokią prieš caro valdžią Lietuvoje nukreiptą literatūrą. Joje kariškų draugijų nariai kitataučiams Amerikos gyventojams nušviesdavo rusų valdymo žiaurumus, lietuvių tautos savumus, Lietuvos istoriją, dažnai pažymėdami, kad vis tiek tokia garbinga tauta, kaip lietuvių, anksčiau ar vėliau turės susikurti nepriklausomą gyvenimą. Žodžiu jie visados ir visur kėlė Lietuvos bei lietuvių tautos vardą ir prieš kitataučius gynė jos garbę.

Prieš didįjį karą visoje Amerikoje jau buvo keliasdešimt lietuvių kariškų draugijų, kurios turėjo kelis tūkstančius kariškai apmokytų narių. Vienoje Čikagoje buvo keli šimtai narių. Tai suprantamas dalykas, kodėl didžiojo karo metu Jungtinių Amerikos Valstybių kariuomenėje dalyvavo per 40.000 lietuvių! Dauguma jų tikėjosi, kad pasibaigus karui, jie galės atvykti į Lietuvą ir ją išlaisvinti iš Rusijos verguvės.

1912 m. Amerikoje susiorganizavo lietuvių jaunimas, save pavadinęs „Lietuvos Vyčiais“. Jie taip pat turėjo tikslą, visai panašų į aukščiau paminėtų lietuvių kariškų draugijų. Vyčiai turėjo per 3000 narių. Jie daug įnešė tautinės ugnies į Amerikos lietuvių gyvenimą, nes visur jie skiepydavo Lietuvos gynimo idėją. Didžiojo karo metu dar buvo įsisteigusi „Lietuvos laisvės sargų“ karišką organizacija, kurios vienu steigėju ir aktingu nariu buvo kpt. Darius.

1919 m. pradžioje, kuriantis mūsų kariuomenei, nemažas būrys „Lietuvos laisvės sargų“ stojo savanoriais. Kai mūsų kariuomenei reikėjo įvairių kariškų dalykų (uniformų, ginklų ir t. t.), tai „Lietuvos laisvės sargų“ ir tautos fondo pastangomis buvo nemažas kiekis jų parūpinta. Tais pačiais metais Amerikos lietuviai, jau paskelbtai Lietuvos laisvei apginti, buvo iškėlę tokį sumanymą: suorganizuoti ir gerai apginkluoti 30.000 Amerikos lietuvių, kurie, vykdami per Sibirą, sumuštų Kolčaką, paskui pasiekę Lietuvą, išvytų vokiečius ir taip apgintų Lietuvos laisvę. Tada toks Amerikos lietuvių skaičius buvo galima suorganizuoti, nes Amerikos valdžia lietuvius rėmė ir paskelbtai Lietuvos laisvei pritarė.

Dar įdomus klausimas, ar dabar Amerikoje tebėra anos prieškarinės lietuvių kariuomenės likučiai? Taip, yra. Pav., Grand Rapids mieste, Mičigano valstybėje, dar ir dabar yra „Lietuvių kareivių draugija“, nors kariškai jau nesilavina. Mat, prieš didįjį karą buvusieji draugijos nariai dabar jau senukai, ginklą vargiai galėtų valdyti. Tačiau ir dabar per tautines lietuvių šventes tos draugijos nariai uniformuoti paraduoja, dalyvauja susirinkimuose, seimais vadinamuose. Be to, didesniuose Amerikos miestuose yra keletas lietuvių legionų postų. Ypač gausus Čikagos Dariaus ir Girėno vardo legiono postas. Jo nariais gali būti tik lietuviai ir tik tie, kurie buvo aktyvioje kariuomenės tarnyboje. Ir dabar postų nariai turi Amerikos valdžios pritarimą, jiems duodami šautuvai, kardai, įvairūs šaudmens ir t. t.



Pradžios mokyklos mokytojų karinio rengimo kursuose dirbama

Karinio parengimo kursuose darbas jau įpusėjo. Visi apsipratome su sušvelninta kariška drausme bei kolektyviniu gyvenimu. Tiesa, iš karto tas, mūsų nuomone, nereikalingas drausmingumas vargino. Tačiau po kelių dienų intensyvaus darbo supratom, kad tokia drausmė ne tik kad reikalinga, bet ir būtina. Vargas buvo ir su rikiuote ir su sveikinimais, bet jau dabar, nors nepatogu girtis, vis dėlto, ypač vyrams einant, dreba žemė. Moterų, aišku, ir mažiau ir su rikiuote stebuklų nepadaro.

Susipažinom jau su kariškais žemėlapiais, su kautyinių aplinkybėmis, įvairiais karo pabūklais, ginkluotų jėgų organizavimu, šaudyba ir t. t.

Ruošiamės jau šaudyti kovos šoviniais. Moters nuolat teiraujasi, ar didelė atatranka esti... Gavom visi pauostyti ir nuodingųjų dujų per priešcheminės apsaugos pratimą.

Moterų visas dėmesys nukrypo į sanitarinę tarnybą, kurią atliekame karo ligoninėj, plk. ltn. Žemgulio vadovaujamos. Slaugom ligonius, žiūrim operacijų, grūdinam nervus. Jei per 38 sanitarijos pratimų valandas nespės padaryti iš mūsų gailestingųjų seserų, tai tikrai paskatins susidomėti sanitarine tarnyba ir suteiks praktiškų žinių.

Apskritai visa programa labai įdomi, tiek teorinės paskaitos, tiek pratimai.

Darbas pajvairinamas ekskursijomis. Buvom nuvykę į šarvuočių rinktinę susipažinti su šarvuočiais ir tanketėmis.

Lankėmės ir aviacijoje. Ketvertas laimingųjų turėjo progos pakilti ir į padanges.

Visose ekskursijose dalyvauja kartu ir mūsų kursų vedėjas gen. št. pulk. ltn. Gustaitis, kuris visuose klausytojuose spėjo įsigyti daug simpatijų.

Nors dirbame daug sunaudodami savo vasaros poilsio, bet darbas įdomus, žinios naudingos.

B. Mažunaitienė



Pr. mok. mokytojų karinio rengimo kursų klausytojos mokosi taikyti A. Šulco foto

Iš mokytojų karinio parengimo kursų gyvenimo

— Kuopa, kelk!

Lygiai šeštą valandą ryto kursantų patalpoje suskamba nevisai „kariškai“ budėtojo balsas. Tai vienas kursantų, budėjęs per visą naktį, kelia dienos darbams savo draugus.

Sujuda lovos, drabužiai, batai ir dar prie kariškos aprangos nepripratusiomis rankomis prasideda



Pr. mok. mokytojų karinio rengimo kursų klausytojos mokosi šaudyti A. Šulco foto

pasiruošimas. Visi skuba, visiems būtų nemalonu nesusipėti, ar atsilikti nuo kitų, ką nors pamiršti padaryti.

O kaip dar būtų gera pasiraivyti, pasivartyti lovoje pusvalandį, ar nors kelias minutes. O čia dar nuo vakar dienos kojos sunkios — taip ir laiko prie lovos. Šiek tiek raumenis skauda.

Bendras judesys visus sukelia.

— Žinai, jau trečią kartą tuos autus ant kojų vynioju ir vis į batą negaliu įkišti. Kai įkišu, spaudžia, negaliu paeiti.

— Nieko, išmoksi, kai gerai kojas pritrins, — juokauja iš kito kampo stipriai batą rankomis traukdamas ir trepsėdamas linksmas „kareivis“.

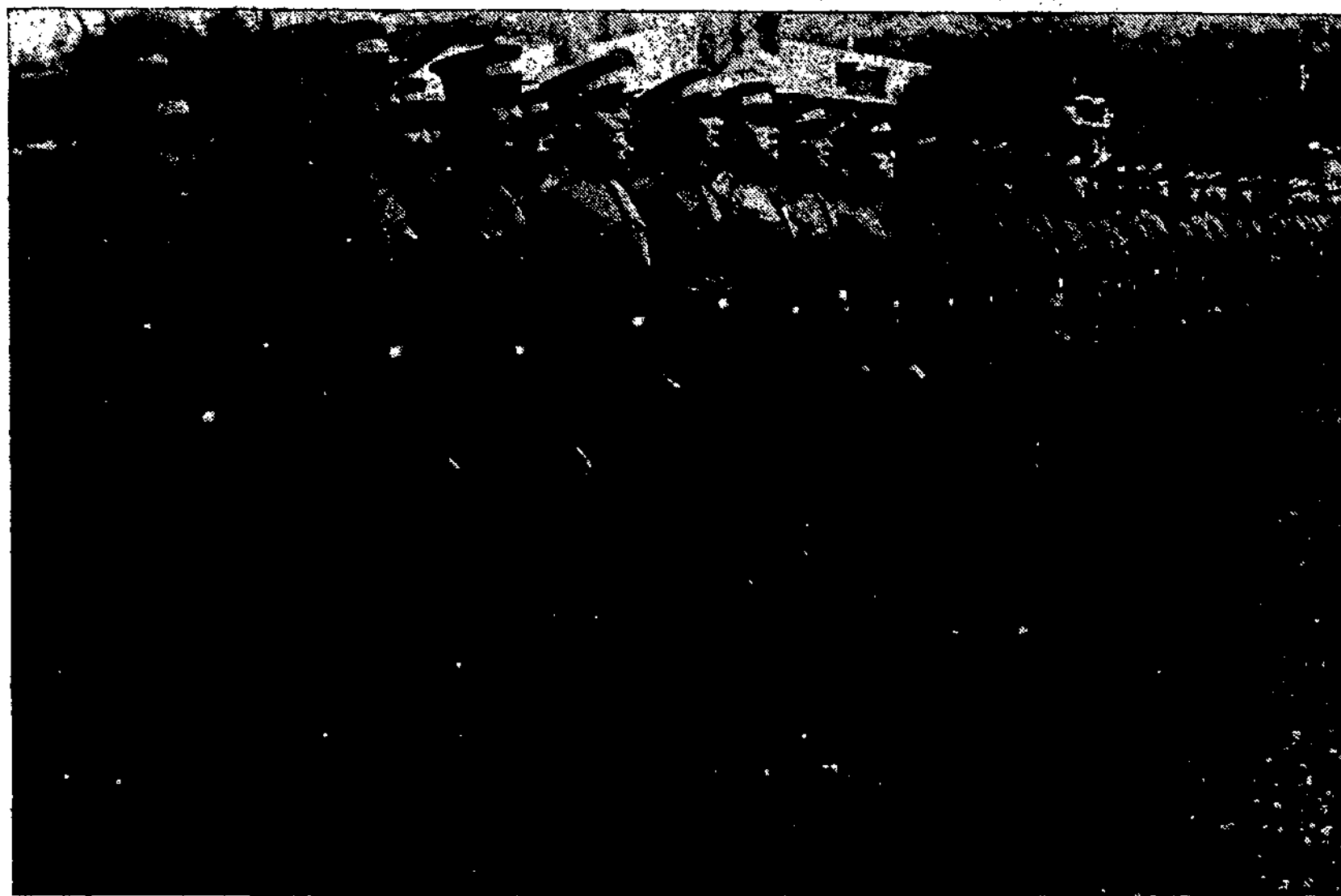
— Ponai, a ponai! — šaukia viršila, — kaip jūsų lovos išrodo! Taip tvarkyti negalima.

Rikiuojame ir žygiuojame į karo mokyklos aikštę mankštai, o paskui ir pusryčiauti. Mankštinamės, bėgiojam, maudomės. Jėgos atsigauna, veidai išrausta, ūpas, o kartu, ir apetitas, kyla.

Pusryčiai. Su koku apetitu jie valgomi!

Po pusryčių 8 val. paskaitos. Lektoriai supažindina su karo mokslo žiniomis.

Po pietų 14 val., užsikabinę šautuvus, vykstame į pratimus. Rikiuojame dešinėn, kairėn, aplink, ant peties, žengte marš ir t. t. Šis darbas nevisai lengvai



Pr. mok. mokytojų karinio rengimo
kursų klausytojai

A. Šulco foto

vyksta. Bet pridėjus darbo ir pastangų, pakitėjimas žymus ir jau aiškiai matomas. Jau ir koja „tvirčiau“ išeina, ir šautuvas pradeda kilnotis ne „bobelės“ rankomis, ir nenešamas kaip „šluota“ ar „kačerga“. Pora valandų pažygiavę vykstame į lauką, kur stengiamės gautas žinias pritaikyti praktiškam darbui. Manevravimas vorelėmis, saujomis, vilnimis, nors ir sušildo, bet suteikia ir malonumų. O kiek linksmų nuotykių įvyksta „žygių“ metu. Kiek linksmo ūpo, kai sugrįžę dar ilgai apie tai turime progos kalbėti. Pratimai baigti. Rikiuojamės ir dainuodami žygiuojame „namo“. Kiek pavargę, bet tai nekliudo „tvirčiau“ sukirsti koja, ar skambiau šuktelėti vieną antrą dainos posmą.

Grižę rikiuojamės vakarienei. Po vakarienės kiekvienas tvarkome savo smulkius reikalus. Tai batai, tai šautuvas, tai skustuvas, tai laiškas kiekvienam teikia naujų „rūpesčių“.

9 val. vakaro — patikrinimas. Skambiai aidi pro kareivinių rūmus vyriškais ir moteriškais balsais giesmė „Marija, Marija“ ir himnas.

Patikrinimas baigtas, pareigos ir tarnybos paskirstytos, baigti ir tos dienos rūpesčiai. Tyla ir tamsa viešpatauja. Tik retkarčiais pasigirsta duslūs būdetojo žingsniai.

Taip vyksta kursantų gyvenimas.

Iš kursų dalyvių kariuomenėje tarnavusių yra vos 2—3 žmonės. Visi kiti nei mokyklose, nei kitokių būdu nebuvo šioj srity lavinami. Mokytojai seniai jautė savo darbe šią spragą ir dėkingi kursų rengėjams.

Grižę į savo gyvenamąsias vietas, kursantai-mokytojai bus kai kur pirmieji kariškųjų žinių skleidėjai visuomenėje.

Kursantas

PIRMOJI KARIŠKA STUDENTŲ STOVYKLA NIDOJE

Tautos karinimo darbe padarytas didelis dalykas — liepos 2 — 27 d. d. Nidoje surengta pirmoji Vytauto Didžiojo universiteto studentų stovykla.

Stovyklavimo metu buvo dirbamas kruopštus ir intensyvus darbas. Buvo einami įvairūs karo mokslo dalykai, lankoma Kuršių Neringa (Preila, Pervelka, Juodkrantė, eilinių rajonai, kopos, pajūris ir kt. ir visas Klaipėdos kraštas (Kintai, Rusnė, Šilutė, Klaipėda ir kt.).

Stovyklai vadovavo 5 pėst. D.L.K. Kęstučio p. ltn. Keturakis, kuris buvo stovyklos viršininkas, dėstė karo mokslo įvairius dalykus ir drauge stovyklautojuose ugdė gražų sporto-pamėgimą.

Stovyklos baigimo iškilnėse stovyklos viršininkas ltn. Keturakis pažymėjo, kad ši stovykla visais atžvilgiais yra nusisekusi.

Švietimo viceministeris K. Masiliūnas pareiškė, kad ši stovykla visą laiką Nidoje buvo visokeriopo dėmesio centras. Šiuo stovyklavimu atliktas didelis dalykas. — Švietimo vadovybė šį stovyklavimą sveikina kaip pradžia didelių darbų. Jau yra manoma, kad toks kariškas stovyklavimas turės būti įvestas ir gimnazijų moksleiviams. Gimnazijų moksleiviai, ypač aukštesniųjų klasių abiturientai, suskirsčius juos į tam tikras apygardas, bus mokomi tokiose stovyklose.

Stovyklautojų vardu stovyklos iniciatoriams studentų atsargos karininkų korporacijai „Ramovėi“, stovyklos viršininkui ltn. Keturakiui bei visam stovyklos štabui nuoširdų padėkos žodį tarė stovyklautojai inž. J. Jankauskas ir Navasaitis.

Penktadienį prieš piet visi stovyklautojai „Birutės“ garlaiviu išvyko Klaipėdon. Išvykstančių palydėti buvo pilnas uostas Nidos gyventojų.

Per Klaipėdą pereita iškilmingai su karo orkestru rikiuotėje.

Šeštadienį stovyklautojai Klaipėdoje aplankė įvairias kariuomenės dalis, artimai susipažino su jų gyvenimu ir karo darbu, apžiūrėjo visą Klaipėdos uostą ir susipažino su jo veikimu, aplankė graikų prekinį laivą „Aikaterini“ ir baigė stovyklavimą. Dalis stovyklautojų nuvyko Palangon, o kiti tapat vakarą išvyko Kaunan ir išsiskirstė po visą Lietuvą.

Linkėtina, kad kitais metais vėl ta pati Neringa susilauktų daug didesnės tokios stovyklos.

Ats. j. ltn. Jonas Leonavičius

MOKYTOJŲ STOVYKLA

Nuo liepos 15 d. iki rugpiūčio 4 d. prie Merkinės stovyklavo apie 100 pradinių mokyklų mokytojų. Šią stovyklą suorganizavo kūno kultūros rūmai. Jos tikslas — supažindinti pradinių mokyklų mokytojus su 6 mokslo metų kūno kultūros programa, kuri dabar bus einama pertvarkytose pradinėse mokyklose.

Stovyklose buvo mokytojų iš visų Lietuvos apskričių.

Stovykla įrengta sausame pušynėlyje, netoli Nemuno ir Merkinės miestelio. Stovyklos įrengimas skautiškas.

Liepos 24 d. šią stovyklą aplankė šaulių sąjungos viršininkas plk. Kalmantas ir vyr. skautininkas plk. Šarauskas. Ta proga vakare buvo surengtas skautiškas laužas su labai įvairia ir įdomia programa. Visa programa buvo įvykdyta be jokio pasirengimo. Tačiau ji praėjo su dideliu pasisekimu. Laužo gale plk. Šarauskas ir plk. Kalmantas pasakė kalbas.

Toje pačioje stovykloje nuo liepos 25 d. buvo ir 50 vaikų. Tuo būdu mokytojai galėjo praktikoje susipažinti su naujosios kūno kultūros programos vykdymu.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

MIRĖ

1. Liepos 7 d. dr. J. Basanavičiaus vardo karo ligoninėje apendicitu mirė 5 pėst. d. L. k. Kęstučio p. eilinis Simonas Urbanavičius, kilęs iš Kauno m., Tunelio g. 55 nr. Velionis palaidotas Kauno katalikų parapijų kapinėse.

2. Liepos 23 d. Alytaus apskr. ligoninėje dėl susižeidimo mirė 2 ulonų L. k. Birutės pulko jaun. kareivis Petras Aleksiejus, kilęs iš Šiaulių apskr., Lygumų val., Ruslių km. Velionis palaidotas tėviškėje.

PAKEISTI PAVADINIMAI

Įsakymu kariuomenei pakeisti šių kariuomenės dalių bei įstaigų pavadinimai: vyriausiojo štabo spaudos ir švietimo skyriaus — į kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyrių, atskiros artilerijos grupės — į 1 artilerijos pulką, pionierių bataliono — į 1 inžinerijos batalioną, geležinkelių kuopos — į 2 inžinerijos batalioną, karo butų skyriaus — į karo butų valdybą. Karo technikos štabas ir karo technikos tiekimo skyrius sudaro karo technikos valdybą.

NAUJI DALIŲ VADAI

Gen. št. plk. Giedrys paskirtas 3 pėst. Vytauto Didžiojo pulko vadu, plk. lt. Sklėrius — 1 artilerijos pulko vado pareigas eiti, gen. št. mjr. Reklaitis — 3 kavalerijos pulko vado pareigas eiti, plk. lt. Babickas — priešlėktuvinės apsaugos viršininko pareigas eiti, mjr. Kaškelis — karo laivo „Prezidentas Smetona“ vadu.

NAUJAS ŠAULIŲ SĄJUNGOS VADAS

Respublikos Prezidento aktu buvęs Kauno m. ir apskr. komendantas plk. Pranas Saladžius paskirtas šaulių sąjungos vadu.

2 ULONŲ PULKAS PAGERBĖ SAVO BUVUSĮ KAPELIONĄ

Liepos 27 d. buvo minimos kun. Ant. Bliudžiaus 50 m. kunigavimo sukaktuvės.

Kun. Antanas Bliudžius yra gimęs 1863 m. Marijampolės apskr., 38 metus kunigavęs Lenkijoje, o paskui per 10 metų kapelionavęs 2 ulonų pulke. Be to, jis yra senas aušrininkas ir rašinėdavo visuose laikraščiuose. Pereinamais metais išėjo į atsargą ir dabar, kaip valstybės pensininkas, gyvena Alytuje. Per visą kapelionavimo laiką buvo labai karių mylimas.

Jubilijatui pagerbti visi pulko karininkai aplankė savo mylimą bendradarbį ir iškilmingai įteikė jam didelį albumą su pulko gyvenimo vaizdais.

Jubilijatas atsidėkodamas visus nuoširdžiai pavaišino.

JAUNI KAREIVIAI PATENKINTI STOVYKLOS GYVENIMU

Liepos 25 d. 1 p. pulko jauni kareiviai išvyko stovyklauti į Pivonijos stovyklą, kurioje nuo pereinamo mėnesio stovyklauja III bat. Nors oras lietingas, bet jauni kareiviai gana gerai nusiteikę ir neblogiau jaučiasi palapinėse.

1 P. PULKO SENI KAREIVIAI BAIGĖ TRENIRUOTIS POLIGONO ŽYGIUI

Liepos 25—26 d. naktį 1 p. pulko seni kareiviai atliko 30 km žygį pilna kautynių apranga. Oras pasitaikė palankus, todėl žygis gerai pavyko. Nuvargusių ir sanitarinės pagalbos reikalaujančių visai neatsirado.

Paržygiuojančius toli už miesto pasitiko pulko orkestras. Tai atliktas paskutinis žygis prieš poligoną, į kurį išvyko liepos gale.

J. lt. V. Urbaitis

GRAŽŪS PAVYZDŽIAI TINGINIAMS

Keletą 1 p. pulko karių teko rasti atliekamomis valandomis palapinėse beskaitant „Kario elementorių“ ir besirašant iš jo, pasidėjus ant kuprinės. Tai labai gražūs ir pamokomi pavyzdžiai tiems, kurie stovyklaudami nenori paimiti į rankas knygos ar pieštuko, pasiteisindami, kad čia nėra kaip ir kur mokytis. Norintieji mokytis visur ir visada randa daug progų ir vietų mokytis.

JAUNI KAREIVIAI GERAI ŠAUDĖ

Liepos 15—20 d. 1 p. pulko jauni kareiviai atliko 3 papildomąjį šaudymo pratimą iš šautuvų. Sąlygas įvykdė visais 100%.

Pirmuosius du papildomus šaudymo pratimus įvykdė kiek blogiau (I — 96%, II — 98%). J. lt. V. Urbutis

JAUNŲJŲ KAREIVIŲ ŽYGIUS LYDI DAINOS

Liepos 15—17 d. su 1 p. pulko jaunais kareiviais atliktas 16 km žygis kautynių apranga. Žygio metu jokių susirgimų nepasitaikė. Jauni kareiviai jautėsi labai gerai; jų dainos skambėjo ne tik postovių metu, bet ir žygiuojant. Po žygio kojų nutrynimų nerasta.

MAŽĖJA RŪKYTOJŲ SKAIČIUS

Tenka pabrėžti 1 p. pulke nuolat mažėjantį rūkatorių skaičių (buvo apie 70%, dabar yra — 50%). Tai labai gražus ir sveikintinas reiškinys. Pagaliau, ima suprasti ir kariai, kad rūkymas kenkia sveikatai.

1 P. PULKO KARIAI PARĖMĖ SIMANO DAUKANTO RAŠTUS IŠLEISTI

Šiais metais susidariusi Sedoje komisija nutarė loterijos būdu surinkti lėšų ir išleisti Simano Daukanto raštus. Prie to darbo prisidėjo ir 1 p. pulko kariai, gausiai pirkdami išleistus loterijos bilietus. Iš jų daugelis laimėjo gražaus darbo Simano Daukanto „Būdo“ prenumeratą.

J. lt. V. Urbutis

PAVYZDINGI PUSKARININKIAI

4 p. L. K. Mindaugo pulko ir vietinio divizijos štabo puskarininkiai daugiausia yra atitinkamai išsilavinę kariai ir savo pareigose tvarkingi. Tačiau, jie patys tuo nesitenkina, ir vis siekia daugiau lavintis. Atsiranda jau visai alkoolio nebevartojančių ir net nuo rūkymo atsisakančių. Šių pavyzdžių persiima ir kiti. Net ir tie, kurie anksčiau gerokai mėgdavo išsigerti, dabar laikosi ir mėgina nusikratyti tuo blogu įpročiu.

A. R-s

KARIAI PERKA DAUG IR GERŲ KNYGŲ

Vienas Panevėžio knygynas šiemet užsirašinėdavo kas, kiek ir kokių perka knygų. Nors užrašai gal kiek ir netikslius, nes dažnai knygas vieni kitiems nuperka, bet labai charakteringi tuo, kad pagal šituos užrašus kariai yra pirkę 43% visų parduotų knygų. Karių pirktos knygos daugiausia geros ir brangios. Pavyzdžiui, iš karių pirktų knygų 20% nauji, geresni romanai, apie 50% grynai mokslinio ir kariško turinio knygos ir apie 30% įvairūs vadovėliai. Šitoji statistika apima tik šių metų pirmą pusmetį. Šitie duomenys labai įdomūs, ir iš jų prašyte prašosi gana gražios išvados.

Al. Rüst-s



Ar švarus vamzdis?

Dmt. Čibo foto

LIKTINIŲ PUSKARININKIŲ YPATINGIEJI ŠAUDYMO PRATIMAI IŠ ŠAUTUVŲ

6 pėst. Pilėnų Kunigaikščio Margio pulko liktinių puskarininkų ypatingieji šaudymo pratimai iš šautuvų uoliai vykdomi. Šiomet šaudymuos pirmoje vietoje pastoviausiai laikosi vyr. pusk. **Saukontas**, kuris pralenkė ir pernykšti pulko liktinių puskarininkų šaudymo meistrė vyr. pusk. **Dovidonį**. Dabar šaudymo pratimuose pasireiškia nemažos varžytynės, bet kas bus nugalėtojas, parodys netolimoji ateitis.

Sv.

PIONIERIŲ DARŽELIS 9 P. PULKE

9 p. pulko kariai įsitaiso pionierių darželį, kuriame galės visi kariai ir suinteresuotieji pamatyti kaip atrodo priešcheminės slėptuvės, apkasai, jų eigos, sienų sutvirtinimai ir t.t.

N-kas

VAITKAUS BELAUKIANT

Pas mus karo policijos mokykloje be galo domisi Vaitkaus skridimu. Kiekvienas tikisi pamatyti užjūrinį svečią ir jo plieninį paukštį.

Atsitinka, kad kariai eina lažybų, skirdami laiką jam atskristi.

St. S.



JAU 15 METŲ, KAI BUDI LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS SARGYBOJE

Liepos 21 XIV Marijampolės rinktinės 15 šunskų šaulių būriui sukako lygiai 15 metų, kai jis įsikūrė. Šios sukaktuvės buvo iškilmingai švenčiamos. Ta proga būrys išigijo vėliavą. 15 šunskų būrys turi apie 50 narių, jų tarpe nemaža moterų. Būryje yra gerų sportininkų ir gerų šaulių.

Būsimasis karėivėlis

PATENKINTI REFORMA

Sudargas, (šakių apskr.). Šaulių s-gą pertvarkius kariniais pagrindais, vietos šauliai labai nudžiugo. Šauliai džiaugiasi, kad dabar gaus daugiau pareigų ir daugiau teisių. Be to, šauliai — atsarginiai labai patenkinti, kad atsargos kariai — šauliai galės būt keliami į aukštesnius laipsnius. Šauliai džiaugiasi ir savo nauja uniforma ir jau daugelis ją siuvasi.

A. Tautgirdas

PANEVĖŽIO ŠAULIAI ŠAUDO LABAI GERAI

Iš šaudymų pratimų surinktų duomenų matyti, kad Panevėžio šauliai šauda labai gerai. Net ir šaulės moterys daugely vietų neblogai šauda. Taip pat neblogai šauda ir kariuomenėje netarnavę šauliai. Ir šiaip šaulių karinis pasirėngimas geras, o šiemet visuose būriuose dar sustiprinamas.

A. Rūst.

ŠAULIŲ MOTERŲ STOVYKLA PALANGOJE

Nuo liepos 25 d. iki rugpiūčio 7 d. veikia šaulių moterų vadovių kursų stovykla Palangoje. Kursų tikslas — rengti vadovių šaulių moterų vienetams vadovauti.

Kursų programa suskirstyta į dvi dalis: 1) ideologinę ir 2) organizacinę.

Ideologinėje dalyje dėstoma: a) lietuvių tautos idėja istorijos šviesoje, b) moteris Lietuvos istorijoje, c) šaulių sąjungos ir ypač moterų auklėjamoji reikšmė visuomenei, d) tautos ideologija, e) 10 šaulio įsakymų, f) šaulės moters uždaviniai taikos ir karo metu.

2) Organizacinė dalis: a) šaulė vadovė: vadės teisės ir pareigos, pagrindiniai vadovavimo dėsni, visuomenė ir karinė drausmė, darbo organizavimas, propaganda ir t.t., b) sanitarijos organizavimas, c) tiekimo ir mitybos organizavimas ir maisto gaminimas šauliams ir kariams, c) žvalgyba ir ryšio tarnyba, d) priešlėktuvinė ir priešdujinė apsauga, e) partizanų karas, f) rikiuotė ir fizinio lavinimo organizavimas, g) moters higiena, j) mankštos teorija, individualė mankšta, plaukymas ir žaidimai ir k) stovyklavimas.

Kursų lektoriais: prof. J. Jonynas, prof. Vabalas-Gudaitis, E. Putvinskaitė, plk. lt. Kazitenas, kpt. Buragas ir k. Stovyklai vadovauja mok. Žvirblytė. Stovyklauja 55 šaulės.

Stovykla gražiai ir rūpestingai įrengta, pavyzdinga švara ir kariška tvarka. Pačių moterų rankomis pasigamintos lovos ir kiti reikalingi pastatai.

Liepos 27 d. į stovyklą buvo atvykęs plk. Šaraukas.

S. N.



SPORTAS GAIŽIŪNŲ POLIGONE

Į Gaižiūnų poligoną suvažiavę dalių sportininkai atliekamu laiku sportuoja. Sakytam reikalui sportininkai savo jėgomis pasidarė šokimų, futbolo ir kvadrato žaidimų aikštes, į kurias susirinkę tarp savęs rungtyniauja, pasiekdami labai gerų rezultatų. Sporto įrankius sportininkai turi atsivežę iš savo dalių ir aikštėje bendrai jais naudojami tarp savęs pasidalydami. Sportininkų skaičius didelis. I-moje stovykloje bendrą sportininkų grupę sudaro kariūnai aspirantai, 1 ir 8 pėst. pulkas, 4 artilerijos pulkas, 2 ulonų pulkas ir 3 atskira kuopa. Maždaug toks pat skaičius sportininkų yra ir kitose poligono stovyklose. Be to, poligone išgalėjo nauja sviedinio sporto šaka, kvadratas, kurio rungtynėse žaidėjai parodo savo sportišką vikrumą, miklumą ir mokėjimą rungtyniauti. Ši sporto šaka turi net savo meistrė 1 p. p. su geriausiais žaidėjais eiliniams Linkevičium ir Matiuiku ir 8 p. p. su jo žaidėju jaun. pusk. Sabaliausku.

IR MES RUNGĖMĖS

Liepos 23 d. 5 pėst. pulko aikštėje buvo draugiškos futbolo rungtynės tarp pionierių b-no ir auto r-nės komandų.

Įdomu pabrėžti, kad rungtynių pasižiūrėti susirinko nemažas skaičius žiūrovų.

Per abu puslaikiu rungtynės vyko gana energingai ir įdomiai. Nors pionieriai ir daugiau turėjo progų įskelti golų, tačiau jų neišnaudojo ir rungtynės baigėsi lygiomis 2:2 (1:1).

San. pusk. J. D.

4 P. P. MUZIKANTAI — GERI FUTBOLININKAI

Pulke batalionai ir muzikantų k-da turi sudarę savo futbolo komandas. Šios komandos nuolat rengia tarpusavio rungtynes. Labiau pamėgę futbolą muzikantai žaidžia ir su Panevėžio civilinėmis komandomis. Liepos mėn. muzikantai, rungdamiesi su Panevėžio JSO, laimėjo 5:1 ir liepos 20 d. su žydų Hapoel — 2:0. Atliekamu laiku visi muzikantai treniruojausi futbole. Be būtinosios tarnybos karėivių, žaidžia futbolą civ. tarnautojai ir vyresniųjų metų auklėtiniai.

Virš. Markelis

3 ART. PULKAS — JONAVOS J.S.O. 1:0

Liepos 14 d. Vytauto Didžiojo kuopos aikštėje buvo revanšo rungtynės tarp minimų futbolo komandų. Rungtynės pasibaigė 1:0 3 art. pulko naudai.

V. s. p. Grigoras

KARO AVIACIJA — „SPINDULYS“ 3:0 (2:0)

Liepos 24 d. karo aviacijos sporto aikštėje buvo futbolo rungtynės tarp karo aviacijos ir „Spindulio“ k-dų. Rungtynes laimėjo aviatoriai 3:0 (2:0).

5 P. P. — 3 ART. PULKAS 5:1 (2:0).

Liepos 24 d. 17 val. 5 p. p. sporto aikštėje buvo futbolo rungtynės tarp 5 p. p. ir 3 art. pulko.

Rungtynės baigėsi 5:1 5 p. p. naudai. Iki šiol 5 p. pulkas yra pasiekęs gerų rezultatų, k. a. su karo aviacija 7:1, auto rinktine 3:0, 3 art. pulku 5:1 ir karo mokykla 1:2. Ateity 5 pulkas žada žaisti ir su kitomis Kauno įgulos komandomis.

V. p. Juodickis

KSK — KULTUS — KARO AVIACIJA 4:2

Liepos 19 d. karo aviacijos sporto aikštėje buvo draugiškos futbolo rungtynės tarp KSK — Kultus sporto klubo A kl. ir karo aviacijos komandų.

Rungtynių metu oras buvo visai blogas: pūtė smarkokas vėjas ir linojo. Aikštė pasidarė slidi. Buvo žaidžiama trys puslaikiai po 30 min. kiekvienas. Rungtynių rezultatas 4:2 karo aviacijos naudai.

Brkšt.

KARO AVIACIJOS FUTBOLO RUNGTYNĖS

Šiais metais karo aviacijos futbolo komanda turėjo jau per 10 futbolo rungtynių: 8 laimėjo, 1 sužaidė lygiomis ir tik vienas pralaimėjo 5 p. pulkui.

Be to, karo aviacijos futbolininkai gavė kvietimus žaisti su 1 p. pulku ir Ukmergės sporto komanda „Šauliu“.

ŠAUDYMO SPORTAS KLAIPĖDOS KRAŠTE

Prie Klaipėdos sporto apygardos yra sudarytas Klaipėdos sporto šaudymo komitetas, kuris rugpjūčio 4 d. yra numatęs surengti pirmas tarpklubines Klaipėdos sporto apygardos šaudymo rungtynes iš pistoletų. Šaudymai bus individualiniai ir ekipomis. Komitetas, norėdamas paskatinti visuomenę kuo plačiau šiuo sportu susidomėti ir kiek galima jį plėsti, minėtoms rungtynėms yra paskyręs net 5 dovanas — prizus, kurių viena pereinamoji skirta ekipos nugalėjui, dvi individualinės — pirmų vietų 7,65 ir 9 mm nugalėtojams ir dvi tų pačių kalibrų antrų vietų nugalėtojams.

K.S.S. valdyba, šaudymo sporto reikšmę suprasdama, prie savo sąjungos įsteigė šaudymo sporto sekciją, kurios pirmininku paskirtas geriausias 6 pėst. pulko šaulys — kpt. Koškulis. Kadangi ši šaudymo sporto sekcija taip pat nori dalyvauti minimose rungtynėse, tai jau pradėta ir treniruotė. Liepos 20 d. 18 val. pulko karių šaudymo aikštėje sekcija buvo susirinkusi bandymams, kur aptarti šaudymo sekcijos reikalai. Į šią sekciją taip pat įeina ir nemaža dalis 6 pėst. pulko karių.

Tenka pabrėžti, kad prie šių rungtynių prisideda ir Klaipėdos policijos sporto klubas. Kaip girdėt, šaulių sąjunga prie sporto sąjungos „Šaulio“ irgi steigs šaudymo sporto sekciją, kuri taip pat rengs Klaipėdos sporto šaudymo rungtynes. Sv.

PLAUKYMO RUNGTYNĖS KAUNAS — KLAIPĖDA

Liepos 28 d. buvo Klaipėdos „Santaros“ plaukymo mokyklos atidarymas ir tarpmiestinės plaukymo rungtynės Kaunas — Klaipėda. Mokyklą atidarė JSO vadas Sauga. Be to, dar kalbėjo VIS s-gos pirmininkas Treinys. Šias rungtynes laimėjo Kaunas didele taškų persvara 67:34. Toks didelis taškų skaičius yra dėlto, kad Klaipėdos moterys nedalyvavo. J. A. Misiūnas

8 P. P. — Š. Š. „SAKALAS“ 0:7 (0:3)

Liepos 23 d. buvo šiaulių apygardos pirmenybių rungtynės tarp 8 p. p. ir Š. Š. „Sakalo“. Rungtynės baigėsi 7:0 „Sakalo“ naudai. Dabar šiaulių apygardos pirmenybių pavasario lentelė atrodo šiaip: 1. Š.S.K. 7 t. (iš 4 r.) golų s. 16:5, 2. Š.Š. „Sakalas“ 6 t. (iš 3 r.) golų s. 13:1, 3. 8 p. p. 5 t. (iš 4 r.) golų s. 13:14, 4. L.G.S.F. 2 t. (iš 3 r.) golų s. 5:12, 5. „Makabi“ 0 t. (iš 3 r.) golų s. 6:15, 6. J.S.O. 0 t. (iš 3 r.) golų s. 2:8.

LIETUVA — LATVIJA 2:2

Liepos 27 d. Rygoj prasidėjo tarpvalstybinės futbolo rungtynės Lietuva — Latvija. Pirmą dieną Jakutis ir Giedrys laimėjo vienetą ir vedė 2:0, bet kitą dieną dvejetas iš Jakučio-Remeikio pralaimėjo. Pralaimėjo vienetą ir Giedrys. Tuo būdu rezultatas buvo išlygintas — 2:2.

KAUNO FUTBOLO KOMANDOS PROVINCIOJE

Liepos 28 d. Lietuvos futbolo istorijoj buvo pirmas atsitikimas, kad Kauno rinktinės žaistų provincijoje. Pirmoji rinktinė žaidė prieš Marijampolės miesto rinktinę ir laimėjo net 5:2 (2:2).

Antroji rinktinė žaidė su Ukmergės rinktine ir laimėjo net 6:1 (2:1). Garbės golas irgi kauniečio Dzindziliausko įmuštas.

Tą pačią dieną Kauno JSO žaidė su Alytaus rinktine ir laimėjo 6:2, o liepos 27 d. su Alytaus JSO net 9:0.

Tą patį sekmadienį Lietuvos meisteris MSK viešėjo Klaipėdoj ir nugalėjo KSS net 8:2 (5:1). Du golus įsimušė patys klaipėdiečiai.

Šeštadienio — sekmadienio kauniečių gastrolių parodė, kad jie žymiai stipresni už provincijos komandas. Be to, provincija pamatė gražų ir įdomų Kauno rinktinių žaidimą. Žinoma, tai neliečia klaipėdiečių, kurie gero žaidimo jau yra daug kartų matę.

PABALTIO FUTBOLO TURNYRAS — RUGPJŪČIO M. 20, 21 ir 22 d. d.

Dėl kai kurių laiką pertraukto įdomaus Pabaltijo futbolo turnyro pavyko susitarti ir jis vėl atnaujinamas. Turnyras bus Taline rugpjūčio m. 20, 21 ir 22 d.

Kariškos žinios

NAUJAS VOKIEČIŲ ORLAIVIS

Vokiečiai stato didelį naują cepeliną „LZ-129“, kuris š. m. spalio mėn. gale skris iš Vokietijos į Ameriką. Naujo orlaivio ilgis 48 m, greitis iki 128—130 km per valandą. Orlaivis turės 4 variklius, kiekvienas 1.200 a. j. Kelionę iš Europos į Ameriką numatoma atlikti per 60 val., atgal grįžti gal būt pavyktų per 48—50 val. Orlaivyje statomas nepaprastai galingas prožektorius, net 5.500.000 žvakių. Įrengiama ir radio stotis. Orlaivis, be įgulos, galės sutalpinti dar 50 keleivių. Degalas orlaivio varikliams tilps 25 bakuose, po 2,5 t kiekviename.

NAUJAS AERODROMAS

Vokietijoje, ties Drezdenu pastatytas naujas labai didelis aerodromas 110.000 m² pločio. Prie aerodromo įrengta betonuota aikštelė 20.000 m² pločio.

MAŽOSIOS ANTANTOS JĖGOS

Trijų vidurinės Europos valstybių, Rumunijos, Pietųslavijos ir Čekoslovakijos, sąjunga, paprastai vadinama Mažąja Antanta, taikos metu turi per 700.000 kariuomenės. Gyventojų per 45 milijonus.

Rumunijoje gyventojų 18.652.000, žemės plotas 295.000 km², Pietųslavijoje gyventojų 14.280.000, plotas 247.542 km² ir Čekoslovakijoje gyventojų 14.823.000, plotas 140.000 km².

Rumunijos kariuomenėje—88 pėst. pulkai, Pietųslavijoje—58 pulkai ir Čekoslovakijoje — 48 pulkai. Rumunijoje yra lėktuvų 773 (bendrasis galingumas 213.766 a. j.) ir hidroplanų 26 (10.647 a. p.), Pietųslavijoje — 568 (269.585 a. j.) ir Čekoslovakijoje — 546 (263.069 a. j.). Iš viso sąjunga turi 1913 lėktuvus (757.067 a. j.).

Be to, juk kiekviena valstybė turi artilerijos, technikos ir kitokių dalių.

Rumunija iš viso turi: kariuomenės 240.501 žm., padedamųjų dalių 62.947 žm. ir aviacijos 11.856 žm. Pietųslavija turi: kariuomenės 184.448 žm. ir aviacijos 10.810 žm. Čekoslovakija turi: kariuomenės 171.839 žm., padedamųjų dalių 12.647 žm. ir aviacijos 6.609 žm.

Visos sąjungos kariuomenės 596.788 žm., padedamųjų dalių 75.594 žm. ir aviacijos 29.275 žm.

PRANCŪZŲ „M-29“ TANKETĖ

Jau buvo rašyta apie labai mažą ir žemą prancūzų tanketę, vieno žmogaus valdomą. Dabar anglų spauda praneša apie ją smulkesnių žinių.

Šios tanketės duodamos pėstininkų batalionams. Į kautynių lauką gabenamos sunk. automobiliuose, o kautynėse, žinoma, pačios šliaužia. Ji gali būti valdoma sėdom ir gulom. Tai pareina nuo priešų ugnies stiprumo. Žmogus tanketę valdo kojomis, o rankomis šaudo.

Tanketės duomens tokie: svoris — 2,3 t., ilgumas — 3,2 m, platumas — 1,40 m, aukštumas — 1,1 m, variklis 18 a. j., greitumas — 8 km per val., ginkluotas 1 kulkosvaidžiu, šarvų storumas — 11 mm, degamosios medžiagos gali pasiimti 36 km, pereina per 1,5 m platumo griovius, 0,3 m gilumo brastas ir 0,55 aukštumo vertikalines kliūtis. Šios tanketės uždavinys — prisiartinti prie priešų ugnies punkto ir jį sunaikinti.

TARPTAUTINĖS ŠAUDYMO RUNGTYNĖS

1935 m. tarptautinėse šaudymo rungtynėse, kurias rengia susitarusiųjų valstybių šaudymo klubai savo kraštuose (kitų valstybių atstovų kontrolėje), pirmąją vietą laimėjo Rusijos šauliai (3933 klydymai iš 4000).

Pr. metų rungtynėse pirmąją vietą laimėjo J. Amerikos Valstybių Roslino šaudymo klubas (3902 kl.).

NAUJAS LĖKTUVAS

Prancūzų aviacijos „Les Ailles“ žurnale aprašytas naujo lėktuvo bandymas. Tai yra Breguet firmos pastatytas žiroplanas, panašus į mūsų aero klubo nupirktą malūnsparnių lėktuvą, tik sukamųjų sparnų įtaisyta dvi poros, sparnai sukasi priešinga kryptimi. Lėktuvas su viena sukamųjų sparnų pora, arba gelikopteris, nepasižymi ypatingu patvarumu ore. Naujas lėktuvas tuo atveju yra tobulesnis. Per bandymus jis pasikėlė į orą ir paskraidęs viršum aerodromo 100 km greitumu, laimingai nutūpė.

NAUJAS ŽVALGOMASIS AUTOMOBILIS

Anglų kariuomenėje dabar vartojamas naujas 4-ašis Armstrong—Sedley žvalgomasis automobilis. Jo visi 8 ratai varomi. Variklis 45 a. j. Greitis 45 km per val. Veža 2 t.



Gusaras paskutiniam teisme

Poligone, po sočių pietų, pasimirė gusaras Steponas Bėkšta.

Draugai apverkė Bėkštą, bet visų labiausiai raudėjo grandinis Nebesaitis:

— Drauguži, drauguži, ko tu pasimirei taip nelaiku... Dabar taip karšta... dar būtum pavaišinęs alum...

O Bėkšta nebebijojo nei grandinio Nebesaitio, nei alus jam berūpėjo, nei kitos šio margo pasaulio tuštybės.

Jo vėlė stojosi prieš paskutinį bėgsių teismą. Teismas rūsčiai pažiūrėjo į jį ir tarė:

— Ar tamsta esi gusaras Steponas Bėkšta?

— Aš, šviesiausias teisme, — trinktelėjo pentiniais gusaras. — Prašau pasi-gailėti...

Tada teismas atskleidė gusaro Bėkštos gerųjų ir blogųjų darbų knygą. Pasižiūrėjo, pasklaidė, pakraipė galvas ir tarė:

— Šaunus gusarai Bėkštai, regis, ten žemiškam pulke visokias šunybes krėtei... Dabar prisipažink atvirai, kiek kartų simuliuodamas varstei ambulatorijos duris, norėdamas užsiėmimų išvengti?

— Neprisimenu tiksliai, bet daug kartų, šviesiausias teisme...

— Na, matai...

— Pasigailėkit!, — sumykė Bėkšta.

Teismas atskleidė kitą blogųjų darbų knygos lapą, susiraukė ir tarė:

— Ar prisipažįsti, nelaimingasai, jog grandinį Nebesaitį krautuvėj alumi vaišinei ir, meiliai kalbėdamasis, vienok kišenėje jam rodei špygą?...

Prisipažįstu kaltas, šviesiausias teisme, — atsakė Bėkšta.

— O šventadieniais kaip šauniai švais-teis po Vytauto ažuolyną! Dėl kelnų skaudžiai raudonų ir pentinų dyvainai blizgančių keliais į žemišką puikybę... Ir savo sunkiu kardu išdidžiai tekšteldavai į aulą, lyg koksai maršalas ir graudinai tuo širdys jaunųjų mergelių...

— Ai, tas šelmis gusaras, vėjo botagėlis, širdelę mano sužeidė labai, lyg šviesiuoju savo kardeliu pervėrė... — įsikišo Agočiukė iš kampo.

Teismas pasikasė pakaušius ir į tai pasakė:

— Na, paskutiniojo teismo kodeksai už tai labai didelės bausmės nenumato.

Teismas atskleidė paskutinįjį blogųjų darbų knygos lapą. Pasižiūrėjo į gusarą nuo kojų iki galvos ir labai rūsčiai prabilo:

— O štai įrašytas blogiausias tavo darbas, kurį tu padarei gyvendamas žemėje, gusare Steponai Bėkštai! Tu neskaitei „Kario“, kurs tave šviečia, linkmina, tau laimės trokšta, kurs kelia

aukštyn tavo dvasią ir tavo sielai suteikia geriausią peną. Už tai tave reikėtų pasiūsti į atklanes prie nekrikštytų dūšelių, kur viešpatauja klaikuma ir amžina tamsybė...

Steponas Bėkšta išbalo, kaip Onutės kraičio drobė ir jo kojos ėmė drebėti, kaip drebulės lapeliai.

Po trumpo pasitarimo teismas paskelbė šiokio turinio nutarimą.

— Nusidėjėli Steponai Bėkštai! Kadangi teismas rado užrašytų knygose ir gerųjų tavo darbų, kaip antai: tavo šautuvas visad blizgąs, kaip teisybės veidrodis, ir tavasis žirgelis šaunus, visad išvalytas iki paskutinės dulkės, todėl nutarė šį kartą tave nuo pasiuntimo į atklanes sąlyginiai atleisti ir pasiūsti atgal į pulką, idant tu galėtum savo blogus darbus atitaisyti ir vėliau būtum pavyzdingas šaunusis gusaras.

— Klausaul, — suriko Bėkšta ir taip trinktelėjo pentiniais, jog visi dangaus angelai krūptelėjo...

Du sargai su ugniniais kardais išmetė Bėkštą į pulką ir užtrenkė dangaus vartus.

— Ai, ai! — išgąstingai suriko Bėkšta, krisdamas iš dangaus aukštybių.

— Ko čia rėkauji visą laiką, nė prisnūsti neleidi, — suboksavo į pašonę Bėkštą grandinis Nebesaitis.

Bėkšta Steponas pabudo. Apsidžiaugė, kad tai buvo tik sapnas, tačiau pasižadėjo gyventi pagal paskutiniojo teismo nutarimą.

Al. V-nas

PRANCŪZŲ ŠARVUOTIEJI AUTOMOBILIAI

Prancūzai patobulino savo 1918 m. tipo šarv. automobilius, kurie dabar vartojami lygia greta su naujaisiais šarvuočiais. Šių patobulintųjų automobilių duomens: kautynių svoris 6 t, ilgumas 5,6 m, plotumas 2,1 m, aukštumas 2,75, ginkluotas viena 37 mm patranka ir 1 kulkosvaidžiu, šaudmenų atsarga — 198 patrankos ir 5.500 kulkosvaidžio šovinių, šarvų storumas 8 mm, variklis 35 a. j., didžiausias greitumas 45 km per val., degalo atsarga 250 km, įgula — 4 žm.

LAISVĖS KRYŽIAUS BROLIJA

Estai turi Laisvės Kryžiaus brolių sąjungą, į kurią įeina apdovanoti šiuo kryžium nepriklausomybės karo dalyviai. Laisvės Kryžiaus diena paskirta gegužės 30 d., seniau buvo sausio 5 d. Į draugiją įeina 913 tikrųjų narių (t. y. kavaliarių) ir 140 rėmėjų. Priešakyje stovi generolai Laidoneris, Svots, Brede, Jonson, pulkininkai Tuisk, Kann ir Pāts.

VOKIEČIŲ GINKLAI ABISINIJAI

Vienos laikraščio „Oesterreichische Abendzeitung“ žiniomis, didesnė pusė ginklų, kurie dabar siunčiami į Abisiniją, vežama iš Vokietijos. Ginklai vežami per Džibuti uostą, kur Abisiniją turi laisvąją zoną. Ginklų pristatymą tvarko Abisinijos neguso patarėjas, Vokietijos pilietis von Jakobsen'as.

ŠAULIO TINKLELIS

„Technika i Vooruženije“ žurnale yra aprašyta tinklelis, vartojamas kai kuriose užsienio kariuomenėse (Japonija, Vokietija) šaulių maskavimo tikslams. Tinklelis 100×70 cm, sveria tik 250 g. Į tinklelį įpinama žolių, gėlių, šiaudų ir kitų daiktų, tai jau pareina nuo tos vietos, kur tenka slėptis kariui. Tinklelis gali būti užmautas ant galvos arba pastatytas kaip skydas prieš gulintį šaulį, kiek palenktas į jo pusę. Iš 4 ir daugiau tinklelių patogų padaryti skydą kulkosvaidžiui paslėpti nuo priešų akių.

OLOS — SLĖPTUVĖS

Londono priemiestyje buvo priešlėktuvinės apsaugos pratimai, kuriuose dalyvavo Raudonojo Kryžiaus sanitarinės rinktinės. Rinktinės sunaudojo pasilikusias nuo didžiojo karo šaudmenų sandėlių olas kaip slėptuves. Sanitarai nešė „nukentėjusius“ į olas, kur jiems buvo teikiama pagalba.

NAUJAS UNIVERSALINIS LĖKTUVAS

Fokker'io firma sukonstruavo naują dvivietį universalinį karo lėktuvą, kurio duomens šie: variklis 860 a. j., ilgumas 8,8 m, plotumas 12 m, aukštumas 3,3 m, plokštumos 31,7 m², tuščias sveria 1.375 kg, o su krūviu 2.200 kg, didžiausias greitumas 4.250 m aukštyje 330 km per val., į 1000 m aukštį pakyla per 2,2 m, 3000 min. — per 6,6 min. ir 7000 — per 16 min., lekia iki 850 km, ginkluotas 2—4 kulkosvaidžiais.

*Kas tik gyvas, kas tik gali
Imkime į rankas „Karį“*

Kariuomenės leidiniai

P—10. PĖSTININKŲ APRANGOS NEŠIOJIMO Taisyklės. Kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyriaus leidinys. Kaunas, 1935 m. Kaina: kariams ir šauliams 70 ct., o knygnams — 1 lt. 60 ct.

Šioje knygelėje nurodoma, kaip nešiojama apranga žygio metu. Knygelėje yra daug paveikslų, kuriuose vaizdžiai matyti tiek aprangos sudėjimas, tiek jos nešiojimas. Pagrindą sudaro pėstininko eilinio visa apranga ir danga. Kitiems nurodomi tik tie daiktai, kuriems jie priklauso be pagrindinių arba pastaruosius pakeičia.

Naujieji leidiniai

Vandens sporto sąjunga. PLAUKYMAS. Plaukimo vadovėlis. Spaudai paruošė A. Valatkaitis. Kaunas, 1935 m. 272 psl. Kaina 3 lt.

Tarp gamtinių kliūčių, su kuriomis tenka kariams susidurti tiek taikos, tiek karo metu, yra ir vanduo. Dabartinė technika duoda įvairių priemonių šiai kliūčiai įveikti, tačiau dažnai pasitaiko atveju, kai technikinėmis priemonėmis pasinaudoti negalima. Taigi būtina reikia mokėti plaukti. Visi gyviai, įmesti į vandenį, plaukia, nors jie nėra išėję jokio plaukymo mokslo. Tačiau žmogus, visų gyvių viešpats, jau yra nutolęs nuo gamtos ir be mokslo jau nebegali plaukti. Todėl reikia mokytis. Ypač turi mokėti plaukti kiekvienas karys, nes jam labai dažnai noromis nenoromis tenka susidurti su vandens kliūtimis.

Kalbamoji knyga kaip tik ir yra tuo tarpu vienintelis plaukimo vadovėlis, kurio mums jau seniai reikėjo.

Be įžangos, kurią yra parašęs vandens sporto sąjungos pirmininkas J. Treinys, šiame vadovėlyje yra 4 skyriai. Pirmajame skyriuje duodama trumpa plaukimo istorija nuo senovės egiptiečių iki mūsų laikų ir nurodomi įvairūs plaukimo būdai. Antrajame skyriuje apibūdinami šuoliai į vandenį, iškeliami jų reikšmė ir nurodoma, kaip jų reikia mokytis. Trečiajame skyriuje duodama praktiškų patarimų, kaip gelbėti skęstančius, kaip saugoti savo sveikatą ir gyvybę, kurių taisyklių laikytis maudykloje, kaip įrengti plaukyklas, kaip organizuoti plaukimo rungtynes ir t.t. Pagaliau ketvirtajame skyriuje yra įdėtos tarptautinės plaukimo taisyklės, tarptautinės šuolių taisyklės ir šuolių lentelės. Taigi iš šio trumpo turinio matyti, kad kalbamasis vadovėlis apibūdina visą vandens sporto šaką.

Šią sporto šaką mėgo visos senovės kultūringos tautos; mėgsta ją dabar visos šių laikų tautos. Ypač senovės kariai būdavo geri plaukikai. Pav., pasak senovės romėnų rašytoją Tacitą, germanų kariai perplaukdavo Reiną ir Dunojų su visa apranga. Ir mums reikia daugiau šią sporto šaką pamėgti. Kalbamasis vadovėlis kaip tik daugelį paskatins pamėgti plaukymą, kuris vasarą, ypač per karščius, teikia didelio malonumo. Be to, daug žmonių kasmet nuskęsta nemokėdami plaukti.

Knyga parašyta nebloga kalba, gana vaizdžiai ir aiškiai, lengvai skaitoma, gausiai paveiksluota ir švariai išleista. Viršelis spalvotas.

Be abejo, ši knyga turės pasisekimo. Ją pirks tiek sportininkai, tiek nesportininkai. Ypač ją turėtų įsigyti kariai.

Liūnė Janušytė. ANT KO IR PASIRAŠAU. „Pažangos“ b-vės leidinys. 1935 m. 220 psl. Kaina nepažymėta.

Kalbamoji autorė jau keleri metai, kai rašinėja neblogus feljetonus. Jos feljetonų buvę dedama beveik visuose laikraščiuose. Taigi autorė nebe naujokė ir skaitytojams jau pažįstama. Dabar pasirodė jos pirmoji knyga — feljetonų rinkinys.

Feljetono tikslas — pašiepti žmogaus silpnybes. Ir autorė kai kur gana vykusiai moka pašiepti; ji moka stebėti gyvenimą, moka rasti silpnybių, moka skaitytojui parodyti šių dienų didvyrių. Kai kur, žinoma, perdeda. Bet šiuo atveju riba nustatyti labai sunku.

Feljetonų veikėjai paimti iš mūsų valdininkų ir inteligentų. Štai vaistininkas Morkus leidžia laikraštį, keršydamas savo priešams; vieno miestelio inteligentai negali susitarti, kuria spalva išdažyti jų klubo sienas; girtas advokatas, skaitydamas paskaitą apie hipnotizmą, užmiega scenoje; banko direktorius nežino, kaip tautinė vėliava turi būti kabinama; žmona pameta vyrą, vyras apgaudinėja žmoną; inžinierius apgaunamas loterijoje; valdininkas, gavęs atostogų, girtuokliauja ir negali išvykti pas žmoną į kurortą, buhalteris piešia paveikslą ir nieko nenupiešia ir t. t. Tai vis

liūdni, bet tikri mūsų gyvenimo reiškiniai. Galime iš jų juoktis, bet iš tikrųjų turėtumėm liūdėti.

Mūsų senieji feljetonininkai Aklasmatė (Pronskus) ir Pivoša (Gricius) nutilo. Dabar tėra viena Janušytė, kuri linksmy pasiskaitymų retkarčiais duoda. Ji palyginti dar jauna rašytoja ir, jei nesustos vietoje, bet progresuos, galės įsigyti dar didesnės skaitytojų simpatijos.

Kalbamasis feljetonų rinkinys išleistas gana švariai. Kalba gera. Jo pasisekimas laiduotas.

P. Rūtelionienė. ŠVENTIEJI RŪMAI. Romanas. II d. Autorės leidinys. Kaunas, 1935 m. 264 psl. Kaina nepažymėta.

Šios knygos autorė pradėjo rašyti gramatikas; paskui rašė atsiminimus; pagaliau ėmė rašyti romanus. Su nuostabiu darbštumu ir dar nuostabesniu uolumu ji kuria ir leidžia romanus. Ne tik pati rašo ir leidžia, bet pati ir platiną savo raštus.

Iki šiol ji savo raštų laikraščių redakcijoms nesuntinėdavo. Bet dabar ėmė staiga ir atsiuntė paskutinio romano II dalį. Negavus pirmosios dalies, negalima kalbėti apie turinį šios dalies.

Apskritai, Rūtelionienės raštai skaitytojams yra žinomi. Pažįstami ir jos romanų veikėjai. Jie visi daugiausia geri žmonės. Neblogi filosofai. Mėgsta daug kalbėti, bet veiklumo jiems trūksta. Trūksta jiems ir tam tikro literatūriško pavidalo.

Autorė neleidžia savo veikėjams per daug veikti. Ji mielai pati juos pavaduoja, papasakodama jų darbą bei veikimą. Todėl jos raštuose yra labai daug reikalingų ir nereikalingų žodžių. Tatai, žinoma, vargina skaitytoją.

Visų P. Rūtelionienės raštų tikslas — tobulinti Lietuvos žmones, ugdyti tautą, skatinti prie idealų. Ar pasiekia jie savo tikslo, sunku pasakyti. Gal būt autorė dar progresuos ir sukurs tokių dalykų, kurie iš tikrųjų pateisins autorės geruosius norus. Tačiau dėl iki šiol išspausdintų raštų galima būti kitokios nuomonės.

SŪDUR. Estų kariuomenės laikraštis. 1935 m. Nr. 27—28.

Šio numerio literatūros apžvalgojetrumpai atpasakojamas „Karo Archyvo“ VI t. ir „Mūsų Žinyno“ 122 nr. turinys.

ŠVIESOS KELIAI. Mėnesinis moksleivių žurnalas. 1935 m. liepos mėn. Nr. 7 (57).

KULTŪRA. Mėnesinis mokslo, visuomenės ir literatūros žurnalas. 1935 m. birželio-liepos mėn. Nr. 6—7.

MOKYKLA IR GYVENIMAS. Liet. mok. profesinės sąjungos organas. Nr. 6—7.

MEDICINA. Laikraštis skiriamas medicinos teorijos ir praktikos reikalams, o taip pat gydytojų profesiniams reikalams.

Redakcijos atsakymai

Juozui Gražuliui. Honoraro sąskaitą buvome Tamstai išsiuntę Vilkaviškio adresu. Paklauskite, gal ten tebėra. Jeigu negauta — praneškite. Atsiųsime kitą.

J. Lebionkai. Įskaitėme galvosūkių Nr. Nr. 23 ir 24 sprendimus. Prašydamas honoraro, visad pažymėkite „Kario“ nr. nr., kuriuose buvo įdėti Jūsų rašiniai.

Fata Morgana ir Al Bani. „Karys“ nelietuviškų slapyvardžių bei šiaip keistų nemėgsta ir jų savo puslapiuose nededa.

J. Jokubauskui. Šiais metais jau pavėluota stoti į dragūnus. Norintieji mielai priimami į juos. Tik kyla abejonių, ar Tamsta sugebėtumei išsilaikyti arklį. Ateity tuo reikalu plačiau parašysime. Antrą Tamstos klausimą atidavėme atitinkamai įstaigai.

Virš. V. Baltūsiui. Pagal karininkų pensijų įstatymo pakeitimo str. str. 37¹ ir 38¹ (Vyr. Žin. Nr. 490, eil. 3426) imokėtina pensijų fondui už seną laiką pinigų suma apskaičiuojama iš išmokėjimo metų gaunamos algos. Taigi, jei Tamsta panorėsi, kad išstarnautas iki 1935 m. liepos 1 d. laikas būtų įskaitytas į pensijai gauti laiką, tai, atsižvelgiant į Tamstos dabar gaunamą mėnesinę algą (255 lt.), teks imokėti už kiekvienus įskaitytinus į pensijai gauti laiką metus po 12,75×12=152 lt. 50 ct.

J. K-ui. Pagal liktiniamis puskarininkiams atlyginti įstatymo str. 14 vedusieji liktiniai puskarininkiai, gyveną privačiuose butuose, gauna nemokamai kurą. To paties įstatymo str. 20 pabrėžia, kad nevedusiems likt. puskar., kai jie iš-

laiko tėvus ir drauge su jais gyvena, duodami butai ar mokami butpinigiai vedusiųjų normomis. Taigi, įstatymas nevedusius likt. puskarininkius, išlaikančius tėvus ir drauge su jais gyvenančius, atlyginimo atžvilgiu prilygina vedusiems likt. puskarininkiams ir todėl tokie puskarininkiai, tiek gyvenantieji privačiuose, tiek valstybiniuose butuose, turi teisę gauti kurą vedusiųjų likt. puskarininkių normomis, t. y. žiemos metu 2 kuro vienetus, vasaros — 1 kuro vieneta.

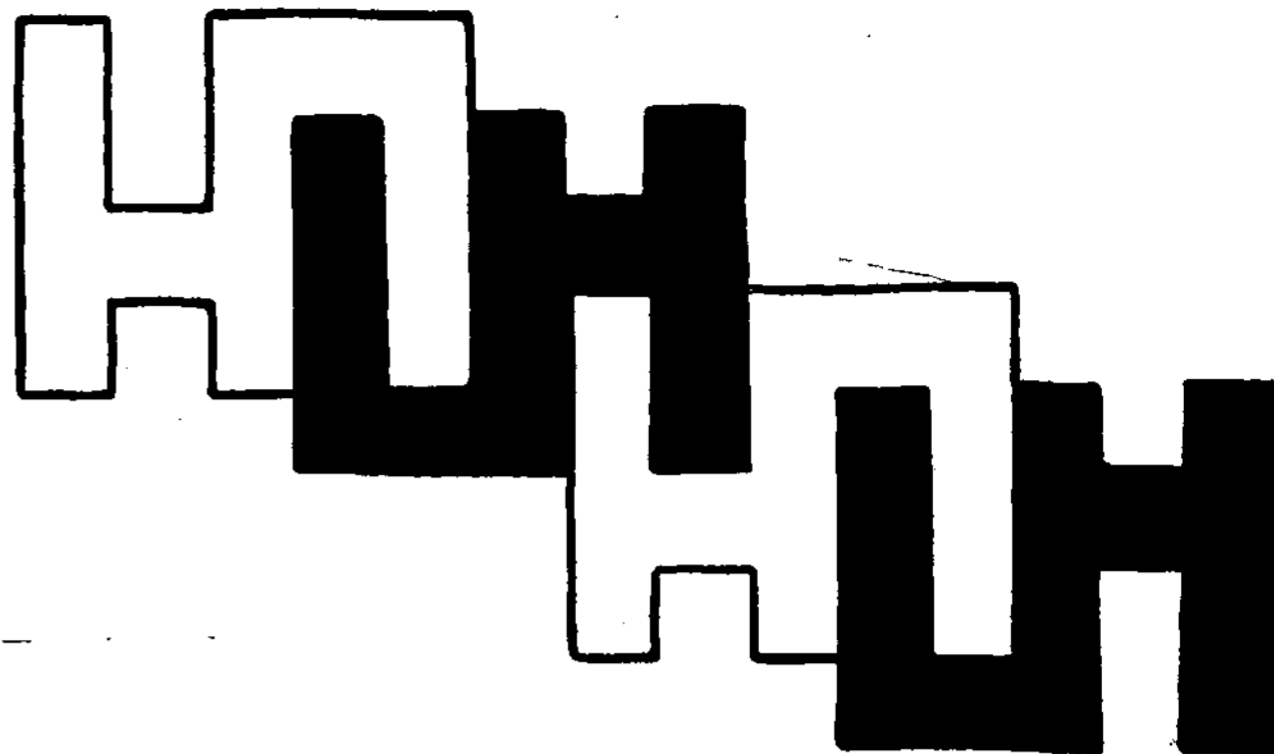
Liktiniui. 1) Nustatyta likt. puskar. atlyginimo įstatymo str. 23 (Vyr. Žin. Nr. 470 eil. 3297) išieginiams rūbams įsigyti pašalpa 20 lt. sumos duodama tik tiems likt. puskar., kurie nėra tarnavę liktiniais naujai priimti iš atsargos į liktinių tarnybą, arba kurie, baigę tikrąją tarnybą, liko tarnauti liktiniais. Tuo būdu Tamsta, kaip įstojęs į liktin. tarnybą antrą kartą, pašalpos išieginiams rūbams įsigyti negali gauti.

Žvirbliui. Nuo 1931 m. sausio 1 d. valstybės tarnautojai nustojo teisės pakilti į naują atlyginimo kategorijos laipsnį, t. y. ištarnauti naują trijų metų priedą (Vyr. Žin. Nr. 396, eil. 2711 str. 1). Taigi klausiamu atveju Tamsta galite pasinaudoti tik teisėmis, įgytomis iki 1931 m. sausio 1 d. Jei dabar būsite iš VII kat. vietos paskirtas į VI kat., tai turite teisę gauti VI kategor. atlyginimą su vienu trijų metų priedu (II-ro tarnybos laipsnio), nes nuo š. m. kovo 1 d. trečias tarnybos laipsnis panaikintas (Vyr. Žin. Nr. 476 eil. 3337). Tačiau jeigu Tamstos paskyrimas į žemesnę vietą įvyks dėl etatų įvedimų, tai Tamsta, remdamasis K.A.M. etatams vykdyt įstatymu str. 15 (Vyr. Žin. Nr. 487 eil. 3400), turite teisę gauti tą atlyginimą, kurį gavote š. m. balandžio 30 d.

MODERNIŠKIAUSIA DIVIZIJA

Palyginti su visomis valstybėmis Amerikos pėstininkų divizija yra moderniškiausia artilerijos ir automatiškų ginklų atžvilgiu. Karo žaidimuose vartojamoje divizijoje būna: aštuoniasdešimt 75 mm pntrankų, dvidešimt keturios 155 mm gaubicos ir trisdešimt du 81 mm minosvaidžiai. Taigi divizijoje iš viso būna 136 įvairios patrankos, o be to, dar keturiasdešimt dvi 37 mm patrankos, 265 sunk. kulkosvaidžiai ir 80 zenitinių kulkosvaidžių.

Galvosūkių 27 nr. sprendimas



Gerai išsprendė: 1) v. p. A. Pliauskys (I p. div. št.), v. p. Al. Voras (šarv. b.), 3) v. p. Gelžinis (4 p. p.), 4) eil. Vl. Petrauskas (4 p. p.).

Šiame rate pirmąją vietą laimėjo I pėst. divizijos štabo vyr. puskar. A. Pliauskys.

Galvosūkis Nr. 31

(Vert. 2 tšk.)

(A—B) + (C—D) + (E—F) + (G—I) + (K—L) +
+ (M—N) + (O—P) + (R—S) + (T—U) + (V—Z) = X.

A — kūno dalis, B — tepalas; C — pionierių kūriny, D — vyro vardas; E — prekyboje vartojama, F — Europos upė; G — pinigas, I — metalas, K — šovinio dalis, L — laiko matas; M — dvasininkas, N — augalas; O — ginklas, P — aprangos dalis; R — svorio matas, S — moters vardas; T — meno rūšis, U — dievaitė; V — susisiekiimo priemonė, Z — žemėje randasi; = X mūsų vadas.

Juozas Lebonka

Vals
Lais
2. K

Ar Tamsta nori visą teisybę žinoti

kas dedasi pasauly ir aplink mus?

Jei taip, tai skubėk

išsirašyti gražų ir įdomų
savaitinį laikraštį

KARIO

KARIO KAINA: metams 8 litai,
6 mėn. — 4 lit, 3 mėn. — 2 lit.



Adresas:

Kaunas, Nepriklausomybės aikštė
„KARYS“

KARY nerasi perdėtų ir išpūstų sensacijų, bet tikrą teisybę, nes jame svarbesniais reikalais rašo tik rimti dalyko žinovai.

KARYS rašo ne vien tik kariuomenės ir krašto gynimo reikalais, bet deda daug gražių kariškų apysakų, eilėraščių, feljetonų, kariškų atsiminimų, istoriškų dalykų, praneša apie įvairius naujus išradimus ir t. t.

KARYS plačiai supažindina ir su kitais kaimyniniais kraštais, net specialius numerius tuo reikalu išleidamas.

KARYS Tamstą ir liūdną bei susirūpinusį palinksmins savo „Kuprinės pabriomis“, kurios Tamstai kas savaitė pabers įvairiausių karikatūrų, eilėraščių bei kito juoko.

KARYS mažiau žada, bet daugiau duoda. Pav., metams žadėjo tik 1040 psl. bet 1934 m. davė 1116 psl. paties „Kario“ ir 40 psl. atkirų priedų. Šiais metais „Karys“ dar padidėjo 4 pusl. kiekvienas numeris. Kaina paliekama ta pati. Be to, kiekvienas metinis skaitytojas gaus gražų 1935 m. sieninį karių kalendorių.

KARYS savo turiniu taikomas ne tik kariams, bet ir jų namiškiams ir visam jaunimui skaityti. Jo paveikslai, kiekvienam numerį gausiai dedami, dar labiau patraukia skaitytoją pamėgti „Karij“. Pav., 1934 m. buvo įdėta per 600 įvairiausių paveikslų, per 150 karikatūrų ir t. t.